

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

IX. évfolyam 5. szám

* Társadalmi, kulturális, hagyományörző folyóirat *

2002. május

EMLÉKEZZÜNK!

mint európai, keresztény Magyarországot! Tudta jól mire vállalkozik, hogy útja nemcsak dicsőséggel jár, de sokszor majd meg nem értéssel. A kommunizmus árnyéka lépten-nyomon kísérte. Amíg ereje engedte szolgálta népét, hűséggel teljesítette a reá bízott feladatokat. Sorolhatnánk tetteit, hogy végre kitakarodtak az orosz megszállók hazánkából, hogy elsőként léptünk ki a rossz emlékü KGST- kötelékéből, hogy miniszterelnökként szervezte, építette az új demokráciát, hogy újra kibontakozhasson szabad magyar élet.

Az utána jövők csak az Ő nyomdokain járhatnak, és ez az út az alkotmányos demokrácia útja.

Különösen most, az elmúlt hónap választási eredményének ismeretében, az új kormányának sem lehet más útja, mint amit Ő kijelölt. Nemzetben gondolkodott, így lett Ő lélekben 15 millió magyar miniszterelnöke, s az is maradt, amíg csak élt! Sajnos a gyilkos kór nem engedte művének bejezését, de amíg élt hittel, szent akarattal tette, amit tennie kellett. Most amikor emlékezünk rá, hadd idézzem két igaz magyar, s hitének elkötelezett hű lelkipásztor szavait:

Bolbertiz Pál címzetes apát úr mondotta róla: „Mártír volt. A mártír szó tanúságtételt, vértanúságot jelent. Van piros és van fehér vértanúság. Neki az utóbbi jutott osztályrészül. Nem ölték le ugyan meggyőződéséért, de fölállozta magát nemzetéért.”

Seregély István egri püspök szavai pedig így szóltak: „Ismerve életét és halálát megelőző magatartását és Isten abszolút szeretetét, merem mondani, hogy az elkötelezett hivatás hűsége és krisztusi hittel fogadott és hordozott kereszt nyomán neki adja Isten az élet koronáját.”

Emlékét nem felejtvé ide idézzük az Ő szavait:

„En szolgállok, és addig szolgállok, amíg a nemzetnek haszna van belőle. Teszem, amíg tudom.”

Császár Ferenc

Szerkesztőségünk meleg szeretettel köszönti az édesanyákat, nagymamákat, dédikéket, a család egyik legszebb ünnepe az Anyák Napja alkalmából. E verssel tisztelgünk előttük.

ANYÁNK

Ki az, ki távolban,
Távolban közelben,
Mindig csak téged tart
Lelkéhez ölelten.

Éretted aggódik,
Miattad törődik,
Áldással, imával
Fölködtet öröködik.

Ki mindent megbocsát,
És mindent elfeled,
Mellőzve, feledve
Csak szeret, csak szeret.

Óh, a hű jó anyát
Minek is nevezzem,
Azt a szent deszkaszált
Háborgó tengeren?

Megvédő pajzsunkat,
Hibáink fátyolát,
Szívünknek, lelkünknek
Leghűbb gondozóját.

Óh! Ezért anyádat,
Anyádat becsüld meg,
Ősz haját simogasd,
Könnyeid törülgesd!

Két kezét csókoljad,
Jártában segítsd,
Kinjait bajait
Oszlassad, enyhítsd!

Nevét, ha kiejted,
Térdepelj eléje,
S Istentől számtalan
Áldást kérj fejére.

Gróf Zichy Géza

Április 8-án lett volna 70 éves Dr. Antal József, a Magyar Köztársaság miniszterelnöke Emlékezni rá hazafiúi kötelesség.

Rövid, de gazdag életútjáról képek villannak fel előttünk; Találkozása Helmuth Kholllal, párbeszéd Hans-Dietrich Genscherrel, vagy Margaret Thatcherrel, vagy idézzük találkozását Ronald Reagennel, George Bush-al, Franz Vranitzky-vel, Mitterand-al, Jischák Samírral, Catherine Laumierre-el az Európa Tanács főtítkárával. Ki ne emlékezne II. Erzsébet angol királynővel való találkozásra, Károly Walesi herceggel, János Károly spanyol királlyal, vagy Beatrix holland királynővel. Elfelejthetjük-e találkozását II. János Pál Őszentségével! És sorolhatnánk még a képeket, az eseményeket. Miniszterelnökként, hazánk első diplomatájaként szerzett nagy elismerést a független, szabad Magyarországnak.

Ő általa lett hazánk újra szabad Magyarország! Neki jutott osztályrészül, hogy az erkölcsileg és gazdaságilag tönkrement országunkat talpra állítsa. Nem akart mást,

Önök joga van tudni...

hogy mi mindenről döntött a Képviselőtestület április 25-i ülésén

A polgármesteri beszámolóból megtudtuk, hogy május 19-én a **Honvédség napján városunk zászlót adományoz a Fürjesi 22. radar századnak.** E hírhez tartozik, hogy ebből a századból jönnek katonai díszőrséget állni a Hősök napján tartandó ünnepségünkre.

A Szociális és Családügyi Minisztérium által meghirdetett közmunkás foglalkoztatási pályázat nyerteseként a város, május 2.-tól 75 főt foglalkoztathat 5 hónapon át.

Pályázatot nyert még a Közösségi Ház tetőfelújítására, a Selyem úti fejlesztésére, a Blaha úti óvoda felújítására, és a Kner tér kialakítására.

2001 évi költségvetési zárszámadás könyvvizsgálói hitelesítő záradékkal jóváhagyásra került. A zárszámadás főösszege: 2, milliárd 388 millió 33 ezer forint bevétel, 2 milliárd 298 millió 763 ezer forint kiadás és 171 millió 541 ezer forint tartalék. A kiadások főösszegén belül a működési kiadás 1 milliárd 557 millió, a felújítás 117 millió, a felhalmozási kiadás 624 millió forint volt. Az önkormányzat vagyona 2,9 milliárd forint, közalkalmazotti és köztisztviselői létszám 460 fő volt 2001. évben. Az Önkormányzat közel 90 pályázatot nyújtott be. Az Önkormányzat által folyósított társadalmi és szociálpolitikai juttatások összege 166 millió forint volt, ami az előző évnek 115%-a.

Az **Állami Számvevőszék vizsgálati jelentését** is megtárgyalta a

testület. Két nagy beruházás, a szennyvíz program és a hulladék lerakó volt a vizsgálat tárgya.

Utólagos jóváhagyásra került a **házi szennyvíz bekötéssel** kapcsolatos megállapodás. Ennek értelmében a bekötést végző vállalkozó: Rau József és Társa Bt. az érintett ingatlan tulajdonosok körében folyamatosan szervezi, és bonyolítja a szennyvíz vezetékre történő rákötést.

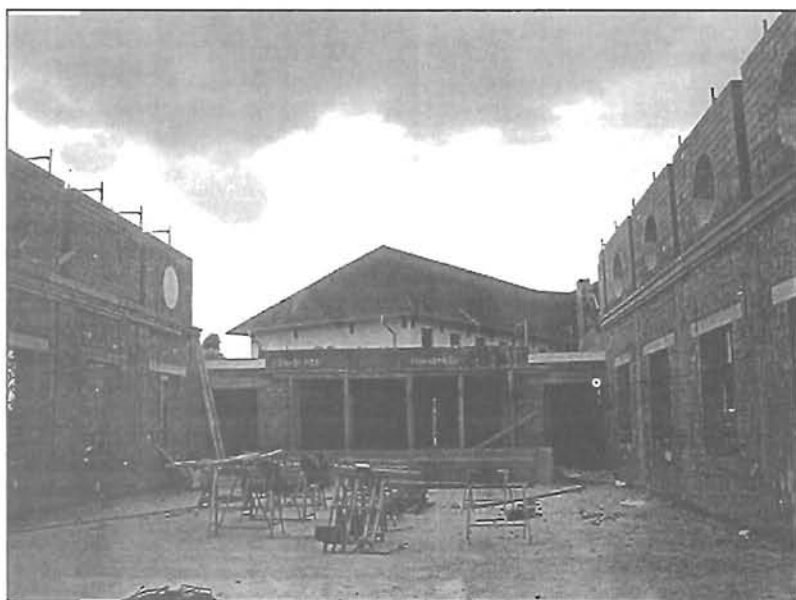
A Gyomaszolg Ipari Park Kft ügyvezető igazgatójának lejárt kinevezését a testület 5 évre meghosszabbította. Így Fábíán Lajos úr lesz a következő 5 évben a Gyomaszolg ügyvezetője.

Gyomaendrőd 18 utcájának útépitési munkáira két cég adott ajánlatot. Az idei útépitési munkák, amennyiben a lakossági szándéknyilatkozatok meglesznek, még ez évben elindulhatnak. Móricz Zsigmond, Körös sor, Hársfa, Csokonai V. Mihály, Fő u Rákóczi Arany János, Mirhóháti, Eötvös, Vársártéri ltp, Pásztor János, Koós K., Kacsó, Alkotmány, Deák Ferenc, Hatház, Micsurin, Fő utcai kerékpár út.

A Tulipános és a Napsugár Óvodák fenntartói eszközbeszerzési pályázatukhoz az önerőt az Önkormányzattól kérték, és meg is kapták. Mértéke a pályázati összeg max. 20%-a.

Szolgáltatási árainak emelését kérte a **Liget fürdő.** Az áremelés május 1.-től lép életbe.

Jó ütemben épül a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola tornaterme, és új termei

HÁROMEZERREL TÖBBEN

Köszönöm minden gyomaendrődi polgárnak a reám adott szavazatokat.

Köszönöm a bizalmat azoknak is, akik az első fordulónban nem vettek részt a voksoláson, de a második fordulónban, nagy tömegben járultak az urnákhoz.

Amikor ez a közlésem megjelenik, még folyik az eredmények értékelése, de néhány beszédes szám már a felszínre került. Ezek azt mutatják, hogy nagyon széles összefogás született. **Április 21-én az én választási körzetemben tizenötezeren szavaztak a folytatásra!**

Az 1998-as választások adatait figyelve, akkor tizenkétezeren szavaztak bizalmat, s így választottak országgyűlési képviselőnek. Most, április 21-én tehát, háromezerral több szavazatot kaptam, mint 1998-ban. **Ebből a háromezerről 600 szavazat Gyomaendrődről érkezett.** Külön köszönöm a kisgazdáknak, a családoknak és a fiataloknak. Ez számomra azt jelenti, hogy a polgári összefogás erősödött. Ez azt is jelenti, hogy még nagyon sok dolgunk van Gyomaendrődön. Számba vesszük a lehetőségeinket, és terveket készítenk.

Első ígéretemet már teljesítettem, elkezdődhet a **Selyem úti útépités, melyet a Békés Megyei Területfejlesztési Tanács 9,9 millió forinttal támogat.** Fontos, hogy az elmúlt években elért eredmények, a közös munkánk gyümölcsei, a jövőben is folytatódjanak, továbbra is együtt tegyünk meg mindent a térség sikerének eléréséért.

Ígérem, hogy a FIDESZ-MDF országgyűlési képviselői kisebbségben is a Békés megyei emberek érdekeit fogják képviselni. Továbbra is állok az Önök szolgálatában. Támogatásuk és bizalmuk arra kötelez, hogy az elkezdett munkát folytassam.

Domokos László
Országgyűlési képviselő

***

Köszöntjük, a régi-új országgyűlési képviselőnket, **DOMOKOS LÁSZLÓT.**

Sokunk álma teljesült. Domokos László az elmúlt 4 év alatt végzett képviselői munkáját folytathatja az 5. sz. választási kerületben.

Városunkban az elmúlt 4 évben olyan jelentős fejlesztések indultak, illetve valósultak meg, amelyek belátható időn belül lényeges életminőség változást eredményeznek az itt élőknek. Ezekre az eredményekre alapoztuk álmainkat. Szerencsére a mi városunkkal együtt, a körzet többi településén élők döntésének összesített eredménye hozta meg a számunkra is kedvező eredményt. Tisztességes, jó szándékú, hozzáértő szakemberként dolgozott értünk, és a Békés megyében élőkért, mint országgyűlési képviselő. Ezt köszönjük, és kívánunk további munkájához erőt, egészséget és sok sikert. 3879 gyomaendrődi szavazó nevében köszöntjük, és kérjük, hogy dogozzon értünk továbbra is olyan lelkesen és eredményesen, mint eddig tette. Tudjuk, hogy azokért a gyomaendrődiekért is ugyanúgy fog dolgozni, akik mástól remélték a jövő és jelen boldogulását.

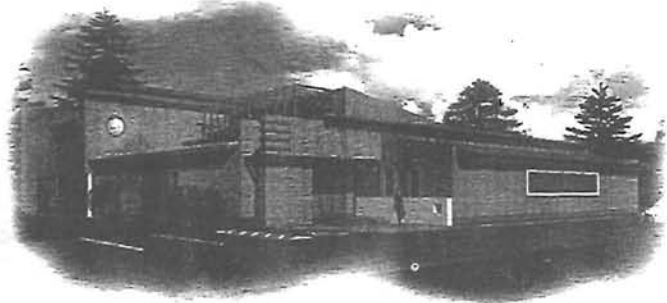
Császárné Gyuricza Éva

Megyei hírek

Újkígyós önkormányzata a Széchenyi terv lakásépítési programja keretében 174 millió 186 ezer forintot nyert **idősek otthona építésére**, mely emelt szintű szolgáltatást nyújt majd. A beruházás teljes költsége 217 millió 732 ezer, ebből 43 millió 546 ezer forint az önkormányzat saját ereje.

Március 21-én **ünnepélyes alapkövetéssel volt a gyulai Pándy Kálmán Kórházban**, ahol Európában is elismert nagy hagyományokkal rendelkező Euró Care Magyarország Egészségügyi Szolgáltató részvénytársaság **dialízis központot** hoz létre. Nem lehet eléggé kihangsúlyozni ennek nagy jelentőségét, amelyet megyszerte igénybe vehetnek majd a vesebetegek. Az Rt. Magyarországon eddig 12 megyében és a fővárosban a hazai művese kezelés egyharmadát biztosítja. Az ünnepélyes alapkövetéssel Dr. Kovács József a kórház igazgatója, Domokos László a megyei Önkormányzat elnöke, Dr. Korom Lajos az EURO CAR RT vezérigazgatója, és Fabók László az EURO CARE RT igazgatója mondott beszédet.

Március 29-én Dr. Fónagy János közlekedésügyi miniszter részt vett azon az ünnepélyes alapkövetélen **Déaványán, ahol nyolc szociális lakás** építését fogják megkezdeni. A miniszter avató beszédében elmondta, hogy az elkövetkezendő 12 évben 900 km fő és mellékút-hálózat rendbetétele valósul meg. 2003-ra tervezik Déaványa - Gyomaendrőd közötti út felújítását, mely fél-milliárd forintba kerül, Körösladány - Gyomaendrőd összekötő út felújítása 1 milliárd forint PHARE támogatással épül meg. A minisztérium évente 120 milliárdot költ út-hálózat javítására.

Dobozon, a Kettős Körös partján fekvő jó turisztikai adottságokkal rendelkező településen május elején nyitja meg kapuit a **Hársfa Panzió**, mely 20 milliós beruházással épült, s amelyhez a Széchenyi terv az idegenforgalmi pályázati alapról 4,5 millió vissza nem térítendő támogatást nyújtott. Megjegyezzük, hogy a településtől mindössze 3 km-re van az egyre felkapottabb üdülőfalú, ami úgyszintén Dobozhoz tartozik közigazgatásilag.

Hírek házunk tájáról

Április 3-án a Kertbarát Kör rendezésében a Katona József Művelődési Központban a megszokott kellemes környezetben, vidám hangulatban zajlott le a **VII. Házi bor és kolbászverseny**, mely utóbbi vékonykolbász és vastagkolbász (szalámi) kategóriában hirdettek győzteseket. A borverseny fehér, vörös, rosé és gyümölcsbor osztályban folyt.

Április 8-án „**Ének a csodaszarvasról**” című film nagysikerű díszelőadására került sor az Apolló Moziban. A bemutató után a közönség találkozhatott Jankovich Marcell író, rendező, grafikai tervezővel és a film forgalmazójával Prukner Pál menedzserigazgatóval.

Április 12-én a Gyomaendrőd Községi Ház és a Barátság Sport Egyesületért Közhasznú Alapítvány rendezésében nagy sikerű, az országban egyedülálló **férfi fotókiállításra került sor „A világ Futball csillagai” A-Z-ig címmel**. A kiállítást a '960-as római és a '64-es tokiói olimpiai bajnok Varga Lajos nyitotta meg. A képanyag Molnár István solti lakos tulajdona.

Április 30-án 9 órától május 1-én 15 óráig a Bethlen Alapítvány és a Bethlen Gábor Szakképző Iskola és Kollégium rendezésében a nagy sikerű **VI. Gyomaendrődi Sajt- és Túrófesztivál** zajlott. Az évek óta hagyományos ünnepet a Szabadság tér és a városi Sportszernak előtt mazsorett csoportok és a fúvósok találkozója tette hangulatosabbá.

Május 25-én fél nyolc órakor **Kovács Mátyás, igazgató-tanító, aki 1902. március 23-án született Endrődön, földrajz, biológia szakos tanár lelkiüdvéért - születésének 100. évfordulója alkalmából - szentmise lesz az endrődi Szent Imre templomban.**

Kérjük mindazokat, akik szerették, és tisztelték, jöjjenek el e megemlékező szentmisére, hogy együtt adózzunk emlékének.

A Városi Zene és Művészeti Iskola az alábbi 3 tagozaton hirdet felvételt a 2002/2003 tanévre:

Zenei tagozaton:

Gyomán a felvételi május 28-án (kedden) 17 órától a Zeneiskola épületében Kisrét utca 27. sz. alatt)

Endrődön: Május 29-én (szerdán) 17 órától a Rózsahelyi Kálmán Általános Iskola irodájában

Képzőművészet (festészet, szobrászat, grafika, tűzzománc, kerámia) illetve **balett tagozatosok** beiratkozása június 7-én (pénteken) 14 órától 17 óráig a Zeneiskola épületében lesz.

MEGHÍVÓ - Május 23-án (csütörtökön) 16.30 órakor a Városi Zene- és Művészeti Iskola képzőművészeti vizsga anyagának bemutatása lesz a Művelődési Központban. Megnyitót mond: Sas Ervin újságíró. Minden érdeklődőt szeretettel várunk.

MEGHÍVÓ - Május 9-én tartandó Hadifoglyok Napja és országos közgyűlésre hív és vár minden bajtársat és érdeklődőt a Volt Hadifoglyok Bajtársi Szövetsége.

Helyszín: Hadtörténelmi Intézet és Múzeum diszudvara Budapest, Kapisztrán tér 2-4.

Litterátum nyelvi levelező verseny elődöntője.- A Rózsahelyi Kálmán Általános Iskola 9 tanulója vett részt Szolnokon 3 megye részvételével március 22-én megrendezett Litterátum nyelvi levelező verseny írásbeli elődöntőjén.

Farkas Zoltán 8. c. oszt. tanuló az elérhető 200 pontból 189 ponttal 4. helyen bejutott az országos szóbeli döntőbe, amelyre április 27-én kerül sor Budapesten. Felkészítő tanára: László Gabriella.

A sikeres szereplést „PITMAN” nyelvvizsga bizonyítvánnyal jutalmazták. További sok sikert kívánunk!

RÓZSAHEGYI NAPOK

A sok éves hagyományokhoz híven a Rózsahelyi Kálmán Általános Iskola és Kollégium május 25-én és 26-án tartja a Rózsahelyi Napokat, melyre minden érdeklődőt szeretettel várnak. Program:

24-én 8 órakor vetélkedő Rózsahelyi Kálmán életéről, 9 órakor rendhagyó órák, 11 órakor ünnepélyes eredményhirdetés, 15 órakor filmvetítés, 19 órakor táborozás.

25-én 9-től 12 óráig szülő-tanár diák meccsek a sportpályán, 17 órakor diákgyála a Községi Házban, 19 órakor állófogadás.

In memoriam

Szülőföld: Bölcső, majd koporsó!
Sarkcsillag a négy égtáj felől!
Anyanyelvéd billyogként jelöl!
Te vagy a téli hó s a tavaszi zöld,

új kenyér íze, lepergő könny sója,
öröm-kacagás, lelki Kába-kő...
Isten áldjon! Te légy végső álmunk,
s ivadékainkba szebb jövő!

Tímár Máté

Dr. Szabó Béla gépészmérnök, egyetemi docens

Endrőd
1930 július 21 –

Gödöllő,
2002. január 31.

A Szabó család Endrődnek kiváló embereket adott. Az ötvenes években Gyula, aki kereskedő, testvére pedig László, ki, mint kertész volt általánosan ismert, és elismert. Mindketten a szorgalom és megbízhatóság példaképei voltak. Tevékenységük mellett mindenkor a község javát szolgálták. Boldogulásukat a gyermekeik taníttatásában látták biztosítva, akik szüleik sikeres életét megtoldva tettek bizonyosságot a szülők példás életéről. Gyula és László ma már mindketten az endrődi temetőben nyugosznak örök álmukat. Noha gyermekeik otthonuktól messze kerültek, a szülők sírjának gondozásáról soha nem feledkeztek meg. Mint fiatal, több alkalommal voltam vásárló Gyula bácsinál. László üzletében pedig télen-nyáron találtam virágot névnap, születésnap köszöntésekhez.

CIPŐTALPBÉLÉST
SZONDÁTÓL

Rózsahegy u. 11.
Telefon: (66) 284-301

A II. világháború zűrzavaros végén kerültem haza falumba tanítói oklevéllel Újvidékről. Szerencsémre Béla gyerek tanításával közeli kapcsolatba kerültem a szülőkkel. Akkor, 1945-ben Béla, a polgári iskola IV. osztályos tanulója volt, mikor én ott kaptam megbízást a tanításra. Így egy évig tanítója lehettem a széles érdeklődésű, pontos, megbízható fiúnak, aki az iskola elvégzése után Szólnokra került a Fémipari Szakközépiskolába. Tanulmányi eredményei folytán felvételt nyert a Budapesti Műszaki Egyetemre, ahol a gépészmérnöki karon folytatta tanulását. 1953-ban szerzett gépészmérnöki oklevelet. Képességeit bizonyítja, hogy már egyetemista korában professzora, a tanszék demonstrátorként foglalkoztatta. 1953-tól 95-ig, a Gödöllői Szent István Agrártudományi Egyetemen gépészmérnöként a gépészkar munkatársa, a mechanikai tanszék docense volt. Felettei nem mindig nézték jó szemmel vallásos magatartását, ám e miatt kevés hátrányban volt része.

Tanítványai, kollégái mindig elismerték az oktatásban alkalmazott szuggesztív módszereit, éles probléma látását, stratégiai gondolkodását, melyet a tudományos munka mellett a gyakorlatban is hasznosított. Munkásságáról annyit csupán, hogy a terménytároló silók tervezése, rekonstrukciója foglalkoztatta, mely tudományág területének egyedülálló szakavatott, nagy tapasztalatokkal rendelkező mestere volt. Már doktori értekezése is a silók nyomásvizsgálatainak tisztázása témakörben készült, mely téma élete végéig foglalkoztatta. A tanszék vezetése mellett igen széleskörű tevékenységet végzett: statikai szakértője volt a hannoveri, moszkvai, budapesti kiállításoknak. A silóméretezési, töltési és ürtési kérdések kutatója, majd az utóbbi években a hazai malomgépek, berendezések és tárházak rekonstrukciójának irányítója.

Nagy érdeme volt, hogy szülőföldjéről soha nem feledkezett meg. Gyakori látogatója volt Endrődnek. Mindig nagy figyelemmel kísérte Békés megye hátrányos helyzetű hallgatóit, akiknek nemcsak az egyetemen, de a termelőmunkában is mindig segítségükre volt. Számtalan emberi értékei közt nem lebecsülendő példás családi élete. Kedves felesége Nelli asszony, gyermekei Éva és Zsuzsa és rajongásig szeretett hat unokája őrzik immár mindörökre emlékét.

1995-nen nyugdíjazása után a gödöllői premontrei egyházközség mindenre figyelő templomatyja lett. Ez volt a tevékenységi körének elnevezése; nem gondnok: **templomatyja!** Mindenre figyelt, ami a városban történt. Semmi nem kerülhette el figyelmét. Mindenhol segítőtőleg volt jelen. Állandó résztvevője volt a képviselő-testületi üléseknek. Arcán az örök mosoly, szívében a barátságos, segítőkész szeretet, magatartásában az egyszerűség, közvetlenség jellemezte.

Mi endrődiek, szeretettel emlékezünk reá, példaképpen állítva a ma fiataljai elé! Oda soroljuk Rózsahegy Kálmán, Hunya Sándor, Tímár Máté, és a többi kiválóság közé. Emlékét múlhatatlan szeretettel megőrizzük. Nyugodjon békében a gödöllői sírkert földjében, mely befogadta hamvadó porait.

Márton Gábor

MKDSZ összejövetel május 6-án, este 6-kor
a szokott helyen lesz.

Endrőd néprajza

Rovatvezető: Szonda István

Kedves olvasó!

Új rovatot indítunk útjára, és ajánljuk szíves figyelmükbe, amelyben endrői vonatkozású elegyes gyűjtések és néprajzi források közreadását tűztük ki célul. Számos eddig nem vagy kevésbé ismert helyi gyűjtések anyagából tárunk olvasóink elé hiteles közléseket. A történeti hűség és a tudományosság szempontjából szövegeinket, a nyers gyűjtési anyag formájában adjuk közre. Csak ott végzünk apróbb változtatásokat, ahol a szöveg érthetősége kerül veszélybe. E változtatásokat a szövegben csillaggal jelöljük, és lábjegyzetben az eredeti részek olvashatók. A hanganyagként felvett szövegek, az élőbeszéd sajátosságait jelenítik meg. Az így elhangzott történeti információk mellett képet kapunk az adatközlő nyelvi hagyományairól, beszédműveltségén keresztül társadalmi hovatartozásáról, és egyéni, mentális aspektusairól is.

Reméljük, új rovatunk megnyeri olvasóink tetszését, hisz lapunk a társadalmi, kulturális értékek közlésén túl, nagy hangsúlyt helyez hagyományaink őrzésére, megjelenítésére.

Vízvári László piarista atya visszaemlékezései az endrői éveiről

„Nagyon szerettem az ottani paraszt-embereket, és jó barátságba is keveredtem velük. Többek közt egy Gyuricza Matyi bácsi nevezetű, úgynevezett – időzőjelbe tett – <állatorvossal>, aki egy biciskával fölszerelve herélte a lovat; meg ahogy ilyen falusi autodidakta állatorvosok szokták csinálni, gyógyította az állatokat. Na elég az hozzá, hogy volt neki egy kis földesekkéje és, mikor bejött a plébániára, sokszor úgy évődtem, meg beszéltem vele. – No Matyi bácsi, mikor fogunk aratni? – hát ezt olyan többes számba mondtam, de ő nagyon komolyan vette. És egyszer csak jön, azt mondja: - Hát Tisztelendő, ekkor meg ekkor jöjjön, mert szólítam már a tanácsba, hogy maga fog nekem segíteni. Egy kicsit meglepődtem, hogy ennyire komolyan vette a jelentkezést, de már nem akartam visszakozni. És a Plébános Úr is beleegyezett. És a megbeszéltnél napon felültem az ő szekerére feleségével, ha jól tudom Mari néniének, hívták, együtt kimentünk a tetthelyre. Én nem tudom hány hold lehetett, nem volt olyan nagyon sok, mert három napig dolgoztunk. Meg kell, mondjam, életemben nem csináltam ilyet. Szegedi gyerek voltam, apám mérnök ember volt. Azt sem tudtam, hogyan kell csinálni ezt a marokszedést. Hát persze az aratást a Matyi bácsi csinálta. Ennekem a feladatomban lett volna az, lépést tartsak velem, szépen összekötözsem, és ott hagyjam helyben a

kévéket. Előzőleg megmutatta, hogy hogy kell két kézbe venni, összedugni a két végét a hóna alja alá behajtva, csavarni, megcsinálni az úgynevezett kötelet. Azt letenni a földre úgy, hogy lehajolni, összemarkolni, egy csomót betenni és szépen kötni a kötelet és fölemelni és helyére tenni. Hát megpróbáltam csinálni. Már gyerekkorom óta nem volt nekem jó szívem, de hát akkor speciel, aránylag, elég egészséges voltam. Ez '47-be volt, olyan harmincegy-néhány éves lehettem akkor. Egy darabig ment is, de hát Matyi bácsi sokkal gyorsabban haladt előre, mint én. Vissza-visszanézett és látta, hogy lemaradtam. Rettenetesen nehezen ment a dolog. Borzasztó meleg volt. S elkezdett olyan erősen dobognia szívem, hogy a torkomban éreztem és azt hittem, hogy összesek. Hát egykét óráig ment is és utána teljesen ki voltam készülve. Rengeteget ittunk, már, mint vizet. Volt egy köcsög, amibe víz volt. Rengeteget izzadtunk, stb. és hát se láttam, se éltem, se haltam, már csak automatikusan csináltam. Akkor aztán nagy nehezen eljött a dél, akkor egy fa alá húzódtunk. Matyi bácsi egy nagy kenyérből, egy óriási, még életemben nem láttam akkora karéj kenyeret levágott és egy nagydarab szalonnát tett; és hát elkezdtünk volna ebédelni. De megmondom őszintén rá sem tudtam nézni, olyan fáradt voltam. , hogy nem volt semmiféle étvágyam és nem tudtam enni. Aztán némi kis pihenés után folytattuk a dolgot. Soha nem néztem föl, csak mentünk szépen előre. De dobogott a szívem, olyan erősen, és olyan gyorsan, hogy azt hittem, hogy ott esek össze. Amikor eljött a napnyugta, akkor végre jött a hazatérés ideje, végre fölültünk a szekérre. Mari néni közbe otthon főzött, valami nagyon jó birkapaprikást, abból azéttem jóízűen és lefeküdtem. És azt, hogy most hagyjanak engem békibe, hagyjanak meghalni, én most se nem élek, se nem halok. Rettenetesen rosszul érzetem magamat. Hát aránylag fiatal ember voltam. Másnap reggelre teljesen kipihenve visszamentünk csináltuk. Így ment ez, ha jól emlékszem három napon keresztül. Végül aztán nagy nehezen hazamentem. Őszintén szólva, nem hittem volna, hogy ilyen rettenetes nehéz munka.

Aztán visszatértünk a rendes kerékvágásba. Egyszer aztán megjeleni Matyi bácsi és hoz egy zsák – majdnem teli volt a zsák – lisztet, hogy hát ez az én munkabérem.

Őszintén szólva, nem is gondoltam arra, hogy ezér valami jár. És aztán hazaküldtem a mamának Szegedre és tarhonyát csinált belőle. De nem ez a poénja a dolognak, hanem a poénja az, hogy nem telt belé néhány hétbe, hoznak nekem egy újságot. Az volt a címe Viharsarok. Ez egy erősen baloldali újság volt. 1949-ben lehetett, vagy ötvenben – nem tudom. Szumma-szummárum, Rákosi korszakban, amikor az újságíróknak nagy érdem volt, hogyha tudott egy egyházzellenes cikket találni. Most kitalált rólam is egy nagyon érdekeset és legalább hat centis betűkkel az elején az volt kiírva, hogy: **Aratni ment és konkoly hintett.** Kiderült, hogy rólam van szó. El is mondja azt, hogy én csalárd módon, ezzel a Gyuricza Matyi bácsival, rászédve őt, szerződést kötöttem. Ahelyett, hogy arattam volna, összegyűjtöttem az embereket a – hát ki sem mentem a napra, hanem ott hűsöltem a nagy fa árnyékában – összegyűjtöttem délbe az embereket, agítáltam őket, hogy ne arassanak, és tegyék tönkre a saját termésüket. Ilyen eszembe sem jutott, ilyen ésszerűtlen dolog. Úgyse csinálták volna meg, hiszen ebből éltek. Ja, - aztán meg, hogy mesterségesen fölsértettem a kezemet, és mutogatam az embereknek, hogy részvételet keltek magam iránt. Hát rettenetesen el voltam keseredve, hogy valaki ennyire gonosz tudjon lenni. Hogy kitalál egy ilyesmit, egy szó nem volt belőle igaz. Tényleg én nem láttam azt, mint később mondták, hogy napközbe láttak ott embereket, akik nézegették a munkámat. De mondom, én föl se néztem és teljesen el voltam merülve, részint a fáradtság, meg a szívem rettentően zakatolt. Meg alig álltam a lábamon, nem volt nekem kedvem ott nézelődni. De úgy látszik, tényleg kijöttek. Meghallották ezt a szerződést, a tanácstól kiszivárgott; jó alkalom volt arra, hogy az egyházon valamit üssenek.

Újságot még ma is őrzöm. Azt hiszem, hogy a mai úgynevezett sajtószabadságban ilyesmi nem fordulna elő.

VARGA LÁSZLÓ gyűjtése
1995. május

Forgalmazzuk a cipőipar számára a Keck Cég által gyártott különböző cipőipari ragasztókat, szerszám és talp lemosókat, kikészítőszereket.

Corvo bianco
Borbély B.

MAGÁNVÁMRÁKTÁR

T/fax: 06 66/386-896
06 30/9855-671

Gyomaendrőd Fő u 14.

Katolikus oldal

MÁJUS HÓNAP ÜNNEPEI

1. szerda: Szent József, a munkás
2. csütörtök: Szent Atanáz püspök, egyháztanító
3. péntek: Szent Fülöp és Szent Jakab apostolok
4. szombat: Szent Flórián vértanú
5. vasárnap: **Húsvét 6. vasárnapja**
7. kedd: Boldog Gizella
12. vasárnap: **Urunk Mennybemenetele**
16. csütörtök: Nepomuki Szent János áldozópap, vértanú
18. szombat: Szent I. János pápa, vértanú
19. vasárnap: **PÜNKÖSDVASÁRNAP**
20. hétfő: **PÜNKÖSDHÉTFŐ**
22. szerda: Szent Rita özvegy
24. péntek: Szűz Mária, keresztények segítője
25. szombat: Tiszteletreméltó Szent Béda áldozópap
26. vasárnap: **Szentháromság vasárnapja**
27. hétfő: Canterbury Szent Ágoston püspök
30. csütörtök: Szent István ereklyéjének átvitele

A betegek kenete

1. A betegek kenete (gyógyító-kenet) az egyike annak a két szentségnek, amelyek a megkeresztelt lelkét meggyógyítják és megszabadítják bűneitől. A másik gyógyító szentség a bűnbocsánat szentsége.

2. A betegek kenetének szentsége annak a részvétnek az állandósulása, amelyet az Úr a betegek iránt érzett. Krisztus annyira azonosult a betegek szenvedéseivel, hogy azok szenvedéseit magára vette.

3. A betegek kenetének szentsége kegyelmet közvetít, és ez a kegyelem:

- a beteg ember szenvedéseit egyesíti Krisztus szenvedéseivel;
- megerősíti a beteg embert, hogy bátran és békésen viselje el a betegség vagy öregkor szenvedéseit;
- megadja azon bűnök bocsánatát, amelyeket a bűnös igazán megbán, csak nem volt lehetősége meggyónni;
- néha az egészséget is helyreállítja, ha az elősegíti a beteg ember üdvösségét;
- és fölkészíti a beteg embert az örök élet megkezdésére.

4. Ezt a szentséget mindazok felvehetik, akik a halál veszélyében élnek, akár betegség, akár öregkor miatt.

- A műtét előtt álló betegek általában megkapják a betegek kenetét.
- Akik megkapják a betegek szentségét, és utána meggyógyulnak, újra megkapják a szentséget akár koruk, akár egy újabb betegség miatt.

A katolikus hit elemei (7)

- Akik betegek, és megkapják ezt a szentséget, újra megkaphatják, ha a betegségük súlyosbodik.

5. A betegek kenete szertartásának a lényegi része abból áll, hogy a pap megkeni a hívó homlokát, és közben ezt mondja: „E szent kenet által és nagy irgalmasága szerint segítsen meg téged az Úr a Szentlélek kegyelmével.” Azután megkeni a hívó két tenyerét is, és ezeket a szavakat mondja közben: „Szabadítson meg bűneidől, üdvözítsen téged, és erősítsen meg jószágosan!”

A keleti egyházakban más testrészeket is megkennek.

6. A betegek kenetének szentségét gyakran megelőzi a bűnbocsánat szentsége, ha a beteg állapota megengedi. Utána pedig a szentáldozás következik, szintén ha a beteg állapota megengedi.

- Ha a szentáldozás a betegek kenetének fölvetelét követi, szent... útravalónak („viaticum”) nevezzük.
- A viaticum szó szerint az úton levők élelmét jelenti. A szentáldozás az örök élet kenyere, és ezért helyénvaló, hogy megkapják azok, akik az örök életbe készülnek.
- Ha a betegek kenetének szentségét a beteg ember otthonában szolgáltatják ki, elő kell készíteni egy kis asztalkát fehér vászontérítővel letakarva. Ha a szentáldozást is kiszolgáltatták, gyertyáknak is kell égniük. A pap rendszerint hoz magával szenteltvizet, de ha nem, akkor ezt is elő kell készíteni*, valamint

MÁJUSI MISEREND

Endrőd

Vasárnap: 8-kor, és este 7 órakor, hétköznap reggel fél 8-kor.
Pünkösöd mindkét napján, és május 26-án 10 és 19 órakor.
Májusi litánia este 7-kor.

Szent Gellért Iskola kápolnájában
május 12-én és 26-án, vasárnap fél 12-kor.

Hunya

Vasárnap: délelőtt 10-kor, kedden, csütörtökön, elsöpénteken és szombaton este 6-kor. A szombat esti vasárnapi előesti mise.
Pünkösöd mindkét napján, és május 26-án reggel 8 órakor.
Májusi litániák este fél 6-kor.

Gyoma

Vasárnap 10-kor, hétköznap reggel 8-kor, szombaton 18 órakor.
Májusi litánia a 8-as mise után

Elsőáldozás:

Endrődön: május 19-én, Pünkösdvásárnap délelőtt 10-kor.
Hunyán: május 20-án. Pünkösdhétfőn, reggel 8-kor.
Gyomán: május 26-án, Szentháromság vasárnapján, de. 10-kor.
Bérmálás Hunyán: szeptember 29-én, vasárnap délután 4-kor.

Az oldalt szerkeszti: Iványi László plébános

szenteltvizhintőt vagy egy kis ágat, amellyel a szenteltvizet lehet

hinteni.

7. A betegek kenetének szentségét csak papok (és püspökök) szolgáltatathatják ki.

Az „utolsó kenet”, vagy helyesebben „a betegek kenete” nemcsak a halálveszélyben levők szentsége. Ezért felvételére már az az idő is biztosan alkalmas, amikor a hívó élete betegség vagy öregség miatt kezd veszélybe jutni. (Sacrosanctum Concilium, 73.)

A betegek szent kenetével és a papok imádságával az Egyház a szenvedő és megdicsőült Krisztusnak ajánlja a betegeket, hogy nekik enyhületet és üdvösséget szerezzen (vö. Jak 5,14-16); sőt buzdítja őket, hogy tudatosan csatlakozzanak Krisztus szenvedéséhez és halálához (vö. Róm 8,17; Kol 1,24; 2Tim 2,11-12; 1Pét 4,13) és így szolgálják az Isten népének lelki javát. (Lumen gentium, 11.)

* Ez az előírás követi a régi hagyományokat, amelyeket sajnos már nagyon sok helyen nem is ismernek

Gyakorlati tudnivalók: Ha beteg van a háznál, ne késlekedjünk papot hívni. A hitetlen családtagok sokszor kényelmetlenül érzik magukat, és nem tudnak ezzel a kérdéssel mit kezdeni, de a betegnek jól esik, és nem fog megjedni.

Nagybőjti lelkigyakorlat idején templomainkban nagy számban szokták felkészülten felvenni ezt a szentséget. Húsvét előtt mindazok a betegek, akikhez járnak szoktam, automatikusan szintén megkapják ezt a szentséget.

Mária-imádság Dubrovnikból

Üdvözlégy, édes Úrnő!
Csodálatos virágot szültél,
aki beragyogja az eget és a földet.
Világosítsd meg értelmemet,
hogy fölismerjem jószágodat.
Most aludni térek.
Csak Isten tudja, fölkelek-e holnap.
Lelkemet neked ajánlom
és szeretett Fiadnak,
Jézusnak, Istenemnek!
Jézusom, előttem van egész életem!
Órangyalom vigyázzon rám ez éjjel
és őrizzen egész nap,
reggeltől estig.
Igen, édes Fiadnak ajánlom lelkemet,
hogy ne essen áldozatul a kísértésnek,
hanem kegyelmed mennyországában legyen!
Ámen.

Adatok Endrőd és Gyoma hajdani birtoklásáról a báró kaprióriai Wodiáner családról - II. fejezet

„Beszlik, hogy Wogyányer ípítetté az árvaházat meg a katolikus templomot. Aztán ahogy van az emeletes iskola, az árvaház, az a kis úcca kimegy a másik úccára az állomás úccájára (1945 előtt Wodiáner utca). Ott van a tüdőgondozó. Azt is Wogyányer ípítetté. Azír, hogy az öreg cselédek, akiknek ott (Gyomán) nem vót hozzátartozója, ott helyezte el őket. Ahogy van a földművelésszövetkezetnek a kis bótja, az is az uraság tisztjinek a portája vót. Aztán ahogy van a Holler, elhagyjuk a mozi, van egy körzeti orvosi rendelő. Az új házakból is 4 oda tartozik. Az utolsó házig. A gimnázium is. A Debreczeni Iván-féle nagy ipületig.” (A Fő út - Achim út Esze Tamás út - Hősök útja által határolt területről van szó. Az Achim út mindkét oldala elején a Körös Szálloda étteremmel az urasági kastély és melléképületei is ide értendők.)

„A tesvírhugom libapásztor vót Kendlinél. Aztán szobalány, aztán a kastélyba került Hajnal kisasszonyhó'. Csak takarított. Kendli nem mondta a kocsisnak, hogy merre menni, csak amerre a szivar áll a szájába, arra kellett menni.”

„Az uradalom vízpartra csinálta a majorokat. A zselléreknek is adott földet Vagyányer. Minden zsellírnek két hód földet. Aztán kenderföldet, meg szőlőskertet is 400 kvadrátot (meg négyszöglet, egy négyszögöl kb. 4 m²) A keselyősi hasításon túli rész vót a tanyaföld, ez vót a szántóföld. A hasításon erről vót az Ugar, de ezt is váltóba használták (egyik évbe egyik része bevétve, másik része ugaron pihent, másik évben fordítva.) Egy szekszijó (sessió=jobbágytelek) földet (Gyomán 34 hold 1200 négyszögölvél holdankint) adott minden telkes jobbágnak.” (egy jobbágytelek kb. 600 n.öl beltelek a házzal, 34 hold szántó, 22 hold kaszálórét, legelőjog)

Wodianer neje: Atczel Zsófia

„A Holler vót olyan 100 méter hosszú (a régi nádfedeles urasági vendégfogadó épülete), az vót Wogyányeré. Meggyulladt egy ijel. 1891-be ígett le. Leígett a közsigháza meg egy iskola is. Az nádas vót, meg zsendelyes. Nagy szél fújt októberbe, vitte a hangot. A harangokat fére vertik, de nem hallatszott. A kézi fecskendővel sem csináltak semmit. Nem lehetett közel se menni. Az álmási magtárt Wogyányer csináltatta, azelőtt is vót magtár, azír magtárlapos a környike, mán Stokhamer idejibe is vót magtár ottan. Sörgyár is vót Vagyányer idejibe tán Nagyálláson. Vagyányer annak idején 30,000 váltóforintír és 3 ezer birkáír vette meg a pusztát, 30,000 hód földet; Halmagy, Telek, Póhalom, Nagyállás, Nagylapos. A dili rizs is az övé vót. De azt odaatta (gyomai) lakosoknak. A dili rizs nem kellett az uradalomnak, mert nem vót víz, legelő. A Keselyős rossz föld vót, mert nem vót rajta víz.” (Ettől függetlenül a gyomai határ legjobb minőségű szántói itt vannak.)

„Ahogy a Holler van, ott vót az uraságnak egy virágkertszete.

Emerről a (ref.) templommal szembe a vasút ucca elején (Most ABC, volt Hangya bolt) lakott az (uradalom) igazgatója. A boros pincéje (Wodiánernek) a

közsigházáról K-re van. Ez a nagy ipület vót rígebben a bank, hitelszövetkezet, mostan szövögyár. Itt vót a nagy urasági borospince, ide kellett mindenkinek vinni a (dézma) bort. Egyszerre ment a szüret, parancsszóra. Nem lehetett csak úgy gondolomra szüretelni. Itt vót az urasági hajdu. Az monta meg mikor kinek lehet. Minden szakasznak ki vót jelölve, hogy mettől-meddig lehet szüretelni. Megniztik a helyszínen a mustot.”

„Születésnapra ajándékot kellett adni az uraságnak, felvinni a kastélyhoz. Az uraság kastilya ott vót ahun a mozi van. Ahun az orvosi rendelő van az vót az irodája.”

„Kendli inspektor járt ki a határba hintón. Minden pusztát megvizsgált. Az intézők kint laktak a pusztán, de ő bent lakott. Vót két parádés lova és avval ment ki. Messzilátóval nízte a bíreseket.”

Báró kaprióriai Wodiáner Albert 1862-ben nagy alapítványt tett a Magyar Tudományos Akadémián melynek kamatait 1000-1000 koronát minden évben két kiváló tanító jutalmazására, kintüntetésére fordítanak.” (Nemzeti Kultúra 1862. 172. old.)

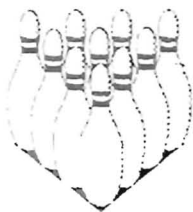
Gróf Stockhammer Ferdinánd 1836-ban haszonbérbe adta a gyomai uradalmat 20 esztendőre Szitányi Ullmann Franciskának, Wodiáner Móric feleségének. Szitányi Ullmann Farciska 1836-ban fiát, Wodiáner Sámuel küldte árendált birtokára gazdálkodni. 1839-ben a család többi tagja tiltakozása ellenére 1839, május 1-vel a gyomai uradalmat megvásárolta Stockhammertől Szitányi Ullmann Farciska. A Wodiánereket 1844-ben a király nemesi rangra emelte. Előtte megkeresztelkedtek az izraelita felekezetből a római katolikus vallásba. Különböző kereskedelmi üzletekből (Franciaországba dohányszállítás, gabona- és gyapjúkereskedelem) gazdagodtak meg. Tőkefelhalmozás útján a Wodiánerek ott voltak a korabeli nagy hitelezők között. Így ott voltak Stockhammer gróf egyedüli hitelezőjeként is s mikor az adós nem tudott fizetni, jutányos áron megvásárolták a betáblázott birtokot. (Gyomai tanulmányok Gyoma 1977. 69. old.)

„Wodiáner (Kaprióriai) Albert békésmegyei nagybirtokos neje Atczel Zsófia részére, a magyar bárói rang és örökös főrendi házi tagság jogának adományozása. Gödöllő, 1886. dec. 1 LXIX. 82.” (A Királyi Könyvek Bp. 1940. 233. old.)

Cs. Szabó István

BOWLING TREFF ÉTTEREM SÖRÖZŐ

Fő út 81/1.a volt ENCI udvarában

Magas szintű szolgáltatással, kellemes környezetben várja vendégeit.

Bankettek, bálók, vacsorák, lakodalmak, díszbédél összekötött értekezletek, konferenciák, találkozók rendezése mérsékelt áron lehetséges 160 fő befogadásáig. Az étterem speciális kívánság szerinti menü elkészítését is vállalja.

Délután öt órától a bowling pálya bérelhető óránként 1.500.-forintért.

Telefon: 06-20-9520-243.

Nagy magyar családok a történelmi Magyarországon

Bethlen család

E család bemutatásánál két címet láthatunk. A bethleni és iktári család címereit. Szent István királyunk nővére Sarolta Ába Sámuel neje volt, ki gyermektelenül hunyt el. Halála után Sarolta nőül ment gróf Cornes Vilmoshoz, ki francia gróf volt. Gyermekük Marhard, kinek fia Lőrincz, ennek 5 fia volt: Bochon, Boncz, Bencze, Csák és Bethlen. Ime tehát a Bethlen család eredte. Ez utóbbinak 3 fia volt: Péter, Olivér, Miklós.

Péter alapította az iktári ágat, Olivér a bethleni ágat, Miklós az Appaffy családot, melyről azonban most nem ejtek szót. (Vannak történészek, kik vitatják e leszármazási táblát, nem feladatunk ennek taglalása.)

Nemcsak a közös rokoni ág, de a történelmünkben betöltött szerepük is indokolják, hogy megemlékezzünk róluk.

Először a Bethlen családfáról származottokról, ugyancsak szubjektív választás alapján íme néhány nevezetes férfiú:

Ádám József lovas tábornok 1724-1772. részt vett az osztrák örökösödési háborúban. Mint a 10. huszárezred tulajdonosa vonult vissza erdélyi birtokaira.

András gróf, 1849-1898. 1890-ben a Szapáry, majd a Wekerle kormány földművelésügyi minisztere. 1862-ben Brassó és Szeben vármegyék főispánja.

Gábor gróf, főispán az EMKE elnöke 1837-1897. A magyar képviselőház tagja. 1875-90 Nagyküküllő vármegye főispánja, 1885. örkös főrendi tag

Kata grófnő 1700-1759. író. Sokat áldozott a tudománynak, ritka, becses könyvtárát a nagyenyedi kollégiumnak ajándékozta, mely azonban nagy részt az 1849. o. pusztítás áldozata lett.

Miklós gróf, erdélyi államférfi író 1642-1717. Főstrázsamester, máramarosi főispán. Teleki Mihály halála után ő az ország vezető államférfija. Erdély részére igen nagy autonómiát biztosít. 1691-től erdélyi főkancellár. Zavaros szerepe van a Rákóczi féle szabadságharc idején, 1708-ban börtönbe zárják, majd szabadul, de hazáját sohasem látta többé viszont.

Az Iktári családból egyetlen nevet emelnék ki:

Gábor erdélyi fejedelem, választott magyar király 1580 Illye - 1629 Gyulafehérvár.

Bocskay idejében már mint Erdély leghatalmasabb politikusa segítette a fejedelmi trónra Báthory Gábort. A fejedelem meggyilkolása után saját népszerűsége, korábbi érdemei és a török elleni határozott fellépése egyaránt közreműködtek abban, hogy a kolozsvári rendek 1616. október 23-án fejedelemmé választották.

Megválasztását II. Mátyás magyar király is elismerte. 1620. augusztus 25-én a beszercebányai országgyűlés magyar királlyá választotta. A hitű protestáns király azonban nem koronáztatta meg magát, tudván, hogy az egész katolikus közvélemény ellene fordulna. 1621-ben II. Ferdinánddal békét kötött. E nikolsburgi békében visszaadta a koronát, lemondott királyi címéről. II. Ferdinánd viszont megsemmisítette a cseh felséglevelét, német birodalmi hercegséget biztosított részére, Tokaj, Munkács, Ecsed várait megkapta és hét felsőtiszai vármegyét. Mint Habsburg ellenes protestáns koalíció tagja 1623-ban újból megtámadja a császárt, ám a Liga és Wallenstein németországi győzelmeinek hatása alatt Pozsonyban, majd 1626-ban Bécsben megerősítették a nikolsburgi békét kibékülve a Habsburgokkal. Ezek után kelet európai szövetség létrehozásán fáradozott, hogy megtámadhassa a hanyatló török birodalmat, felszabadíthassa és egysíthesse Magyarországot. Terveinek halála vetett véget. A legnagyobb magyar politikai elmék egyike volt. Kodifikáltatta a perrendtartást, kedvelte a jezsuita iskolák módszerét, megalapította az enyedi kollégiumot.

NEUBORT KANDALLÓK!

Kemencék, cserépkályhák, kandallók, kerti sütők építését határidőre, kifogástalan minőségben vállalom! Megrendelés alapján egyedi kivitelben!

Boltunk ajánlata:

- ⇒ Csempék
- ⇒ padlólapok
- ⇒ csaptelepek
- ⇒ külső, belső burkoló kövek
- ⇒ természetes kövek

Várom kedves vevőimet:
Neubort László kandallóépítő,
Gyomaendrőd, Fő út 52.
Telefon, fax: 06 66 283-492
Mobil sz.: 06 30 349-1655.

Elmúlt évszázadok megyei krónikája

„Sajtókrónika”

MERCURIUS VERIDICUS „az első hazai hírlap” 1705- 1710.

„A Körös folyó melletti táborból, 1705. május 28-án

Károlyi Sándor generális úr ökegyelmessége titkon arról értesült, hogy a rácok a Maros mellett gyülekeznek. Miután a fejedelem öfelségétől már előzőleg parancsot kapott, hogy szálljon velük szembe, összevonta a parancsnoksága alatt lévő katonaságot, és szorgosan készült egyrészt a császári kézen lévő Gyula vára megostromlására, másrészt az ellenség támadásainak visszaverésére. Eközben hirtelen híret hozták, hogy az összegyülekezett rácok nemcsak a Körös folyón keltek át, hanem Kunhegyes mezővárost is elhamvasztották, elhajtván onnan minden jószágot, s az ingóságokat is zsákmányra hányva. Olyan sebesen tehát, ahogy csak tudta, még mielőtt maga a gyalogsággal követhette volna őket Bóné és Nyíri ezredskapitány urakat a lovassággal, valamint egy német (zsoldos) századot két jó tábori ágyúval előre küldött. Ezek az ellenséget, mely a zsákmánnyal megrakott szekerekkel úgy körül volt véve, mintha sáncba lenne, azon nyomban megtámadták, s nagy kárt okozva nekik, elkezdték ágyúval löni. Amikor az ellenség az ágyúzást nem tudta tovább elviselni, elhatározta, hogy a gazdag zsákmány védelmére közelharcba ereszkedik; erős rohammal rárontott tehát a mi katonaságunkra. A két fél között változó szerencsével sokáig folyt a dühös harc, míg végül a győzelem a rácok osztályrésze lett. Nyíri ezredes urat golyó verte át, s a miyeink közül negyvenötöt megöltek, ágyúinkat is megszerezték. Amde midőn a futva menekülők a generális úrral

szembe találkoztak, és elmondották neki a csata szerencsétlen kimenetelét, ő a kocsin szállított gyalogsággal tüstént üldözőbe vette az ellenséget a téres-tágas tisztántúli mezőkön. Ezzel mindenekelőtt újra lelket öntött saját menekülő lovasságába, majd pedig elérve az ellenséget, mely épp a Körös folyón átkelőben volt zsákmányával, azon nyomban rátámadt és megfutamtította; visszaszerezte az ágyúkat, sőt hármat az ellenséges ágyúból is zsákmányolt, elszedte az összes hadizsákmányt és szétverte az egész rác csapatot. Azt a néhány embert, aki elmenekült, három mérföldön keresztül üldözte, csaknem Gyula váráig, s leöldösve őket, megsemmisítette az ellenséget. Ezzel annál nagyobb hasznot hajtott a hazának, minthogy a haza iránt halátlan és hűtlen rác nemzet (mely nagyon biztonságos helyen települt, és minden zsákmányát nagy haszonnal a töröknek szokta eladni) rajtaütésszerű felprédálásaitól rettegtek a falvak és a mezővárosok. Erre való tekintettel, s azért is, hogy folytatható legyen a rác ellenség üldözése, az említett generális úr ismételt parancsot adott Gyula megostromlására.”

(Károlyi Sándor generális a békésszentandrásai révnél érte utol a rabló rácokat még aznap – 1705. május 25-én 10-kor -, hogy hajnalban nem messze Kunhegyestől kitortek a kuruc huszarak szorításából-)

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1879. jan. 2. Békés-Csaba, 3. old.

A gyomai lakosság nyugalmát (1878) decz 29-én, egy borzasztó rablógyilkosság zavarta meg. A délutáni órákban Zöld Józsefnét született Kovács Máriaát saját lakásán – hol egyedül volt – kirabolták, őt magát pedig a kamrában haza által kivégezték. A férj egy temetésről kétézeréven talált rá. A rablógyilkos kézre került, makói illetőségű, a gyo-

mai börtönben ül. többen voltak Gyomán cin-cosok.”

***

„1879. jan. 5-én a helvét hitvallású (református egyház) egyházban 1878-ban született fi 197, nő 192, meghalt fi 147, nő 158. Az évi szaporulat 84. Házasságra lépett 97 pár. Lélekszám: 9738.”

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1879. VI. évf. 25. sz. Békés-Csaba 1879. márczius 27-én.

„Tisztelt Főszerkesztő Úr! Gyoma márcz. 25.

Szíveskedjék becses lapjában a következőket közzé tenni;

Szeged város árvíz-sújtotta szerencsétlen lakosai segélyezésére közhatósági felhívás folytán Gyoma község lakosai részéről alólírt előjáróshoz a folyó 1879. év márczius 16-ik napjától az alólírt napig a következő adományok gyűltek be; 1. kenyér 172 drb., 2. szalonna, zsír, füstölt hús 9.20 méter mázsa, 3. főzelékfélék 2.86 méter mázsa, 4. házi szappan 0.29 m. mázsa, 5. ruhaneműek, 6. búza 60 hektoliter, 7. kukorica 2 hl., 8. árpa 0.5 hl., 9. készpénzben 214 osztrák értékű forint.”

Szegedről táviratot kapott az előjáróság. „Szerencsétlen vízkárosult Szeged lakói részére beküldött élelembeli cikkek és ruhaneműkért köszönetünket kijelentjük. Veszelinovics polgármester h.”

BÉKÉSMEGYEI KÖZLÖNY 1879. 32. sz. ápr. 13.

„A gyomai dalárda, folyó év 1879. ápr. 20-án vasárnap du. 4 órakor a szegedi árvíz-károsultak javára a központi kaszinóban dal-estélyt ad.”

Összeállította: Cs. Szabó István

Éneklő Ifjúság 2002

- Szarvason

Április 20-án, szombaton a megye általános iskoláinak énekkara egész napos program keretében mutatta be tudását. Gyomaendrődöt a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola (bal oldali kép) és a Szent Gellért Katolikus Általános Iskola énekkara (jobbrol) képviselte.

Elemi erővel tört fel bennem a vágy: festenem kell!

Május 3-án a Kossuth utcai Képtárban sikeres kiállításra került sor, melyen Dr. E. Szabó Zoltán mutatta be alkotásait a művészetet kedvelő gyomaendrődieknek. Ebből az alkalomból beszélgetünk az alkotóval Dr. E. Szabó Zoltán Ph. D., a Tessedik Sámuel Főiskola Pedagógiai Tanszék-vezető tanárával, a festőművésszel.

Mi köti Önt Gyomaendrődhöz, ahol már nem először állít ki?

- Gyomaendrődhöz is sok minden, de különösen Endrődre emlékszem sok szeretettel. Születésemkor édesapám a Polyákhalmon tanított, aztán az Öregszőlőben, majd Endrődre kerülünk, ahol apai nagyszüleinkkel éltünk a Selyem utcában. Itt jártam óvodába, általános iskolába, később szeghalmi gimnazistaként, majd szegedi főiskolásként is itt voltam otthon. A mai napig is hazajárok. Itt él hűgom és családjám, de hál' Istennek még édesanyám is. A nevem előtti E. betű is arra utal, - megkülönböztetésként -, hogy endrődi.

Kapott-e valamilyen indíttatást a képzőművészettel való foglalkozáshoz?

- Édesapám ezermester volt, nemcsak tanár. Hangszert, bútort, dísz tárgyakat készített. Bizony, azt mondhatom, itt kiváló tanárim voltak. Nagy szeretettel említhetem Kovács Imrét, aki furulyázni, zongorázni, hamónikázni és rézfúvós hangszereken játszani is megtanított. Így kerültem közel a zenéhez. Sokat tanultam Paróczai Gergelytől, ő a magyar nyelv és irodalom megszerettetésében volt utolérhetetlen. Rajzolás, festés, a képzőművészetek terén legtöbbször Bárdos Gézának kö-

Emlékek, álmok, Endrőd

szönhetek. Ő fedezte föl adottságaimat. Nagy hozzáértéssel korrigálta munkáimat. Vizvári László nemcsak a hit világába vezetett, hanem a plébánián kívül bábszínházat csinált, de tőle tanultam meg korcsolyázni is. Tanítóim közül sok nevet említhetnék még, akiktől kitekintést, emberi tartást, hazaszeretetet, szorgalmat, egészséges életmódot tanulhattunk, „leshetünk” el, s kaptunk életünk megalapozásaként. Most Vaszkó Irén, Kovács Mátyás, Laki Sándor, Fülöp Imre, Borbély Sándor, Márton Gábor, Gábor Irma, Palotai Ferenc, Hunya Irma, nevek jutnak az eszembe, akik mind egy kiváló „nagy csapatot” alkottak.

Hogyan alakult későbbi sorsa?

- Orosházán kezdtem a rajz, ének tanári munkámat, később Szegedre visszahívtak az akkori főiskolára. A pszichológia, pedagógia iránt érdeklődtem. Egyik professzorommal már hallgatói koromban publikáltam. Az egyetem elvégzése után 19 éven át Kaposváron tanítókat tanítottam. Mikor Békéscsabán lehetőség nyílt egy főiskola létrehozására, alapítóként máris ott folytattam munkámat.

Volt-e, maradt-e idő a festésre?

- Hallgatóként, fiatal tanárként többször szerepeltem kiállításokon. Rendszeresen dolgoztam. Aztán a neveléssel kapcsolatos tudományok kerítettek hatalmukba. Hátterbe szorult a festészet. A főiskolán oktatói - kutatói évek kerültek előtérbe.

Hogyan került újra közel a festészethez?

Békéscsabán, újra a megyében, „haza” kerülvén egyre inkább felelevenedtek bennem a régi emlékek. A Körösök környezetében egyszerre elemi erővel tört fel bennem újból a vágy: festenem kell! Sokáig nem kerétem magam! Újból meg kellett tanulnom apró fogásokat is, amiben Várkonyi János önzetlenül segítségemre volt.

Ma már több művész barátom van, 10 éve tagja vagyok a Békéscsabi Művészeti Társaságnak. Rendszeresen találkozhatok műveimmel egyéni és kollektív kiállításokon, itthon és külföldön. Képeim eljutottak sok hazai településre, hazánkon kívül pedig Angliába, Dániába, Hollandiába, Németországba, Portugáliába, sőt a tengeren túlra Dél-Amerikába, Új-Zélandba is.

Milyen képeket láthatunk ezen a kiállítászon?

A képek jó része leginkább Endrődhöz kapcsolódik, endrődi élményeim alapján fogalmazódtak meg bennem. A Körös-parti tájak, az itt eltöltött idő, emlékek a régi Endrődről kelnek életre képeimen. De láthatók a régi Endrőd egy-egy különös alakja: Vízholdó, vagy Vak Panni néni Tutka, Ugrin Pali bácsi is látható, mint a mesében.

Ha Isten éltet, ezt a megkezdett sorozatot folytatom.

Kívánom, hogy teljesüljenek terveid. Szerkesztőségünk nevében gratulálunk ehhez a szép kiállításához, s azt remélem, hogy még többször fogunk találkozni ilyen és ehhez hasonló alkalmakkor is.

Császárné Gyuricza Éva

GYERMEKCIPŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Ten: Tel/Fax: 66-280-104
Mobil: 06-30-9634-085

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa 18-41-es méretig

Fiatalokról fiataloknak

Bemutatjuk Kovásznai Nórát

Városunk lakója, aki bár 17 éves, mégis ígéretes nagy tehetség, a jövő festőművésze! Kovásznai Nóra a Kner Imre gimnázium tanulója. 12 évesen kezdett intenzíven festeni. Ekkor ismerkedett meg az endrői származású Bella Rózsa Pilinszky-díjas művésztanárnővel, akitől azóta is magánórákat vesz, s tanulja a festészet fortélyait.

Kovácsznai Nóra az elmúlt években sok rajzpályázaton nyert különdíjakat, négy első, egy második, és egy negyedik helyezést mondhat magáénak. Festményeivel már több kiállításon szerepelt: az Ópusztaszeri Nemzeti Parkban, József Attila Központban Budapesten, a XII. kerületi Művelődési Központban.

Nóra sok festészeti módot kipróbált. Kezdetben az akrill festészeti módot alkalmazta, de kipróbálta a tüzománc, az akvarell, a pasztellkréta és az üvegfestészetet is. Most olajfestékekkel dolgozik, s alkotja egyre szebb, csodálatosabb alkotásait. A tudományok és más művészeti ágakban is bizonyítja tehetségét. Elnyerte a Rózsahegyi Kálmán Emlékplakettet, a Gergely Agnes Kossuth-díjas költőnk alapította díjat.

Nagy megtiszteltetés volt számára, hogy meghívást kapott a Kecskeméti Ifjúsági Otthon Diákgalériájába, ahol bemutathatta alkotásait. A Bányai Júlia Gimnáziumban lévő diákgaléria ad lehetőséget évről-évre a fiatal tehetségek bemutatkozásának. A most 60. alkalommal megrendezett kiállítás a Költészet Napján nyitotta meg kapuit, ezzel is példázva a művészetek szoros kapcsolatát.

Nóra 15 alkotásával mutatkozott itt be. Bella Rózsa, a kiállítást megnyitó beszédében a következőképpen mutatta be Nóra egyik képét: „Képeinek témáját szülőfalunk, Endrőd múltja és jelene adja. Különböző lelkiállapotokat mutat be ezen a meleg tónusú képen, melynek közepéből egy emberalakból

mintha belső fény sugározna elénk, s körülötte vágató, riadtan megtorpanó, figyelő lovak formái kavarnak. Bár néha szertelen, de energiával teli, tettekre kész emberre utal ez a kép.”

Kovácsznai Nóra egy év múlva érettségizik, építészmérnök akar lenni.

Kívánunk Neki mindannyian sok sikert és azt, hogy terve valóra váljon!

Várfi Péter

Egy nagygyűlés margójára...

Amikor ez a tudósításunk a lapban megjelenik, már ismertek lesznek a választás eredményei. De függetlenül attól, hogy mit dönt az ország népe, április 12-ikét, ezt a gyönyörű szombat délutánt soha nem felejtjük el.

Ezen a napon tartotta nagygyűlését a FIDESZ-MDF a szeretet és az összefogás jegyében. És is ott voltam, és még sokan mások.

Gyomaendrődről többen is részt vettünk a hatalmas rendezvényen. Mikor megérkeztünk a Nyugati pályaudvarra, már lelkesítő hangulat fogadott minket, pedig még csak dél volt. Az álmódon és környékén a fiatalok Fidesz szórólapokat, nemzetiszínű papírzászlócskákat osztogattak. Észre-

vetettük, hogy az emberek nagy érdeklődéssel fogadták. Fél kettő tájékan egy nagy csapattal el-

indultunk a Kossuth tér felé. A téren már igen sokan voltak, javában folyt a tömegeket lelkesítő műsor. Az emelvényen több híresség állt ki a polgári oldal mellett. Egerszegi Krisztina, Kovács Kokó István, Usztics Mátyás, Szandi, Fábry Sándor, Buzánszky Jenő, az EDDA együttes tagjai és még sokan mások. Sokan voltunk. Számunk másfélmillióra tehető. Fél négy körül megérkezett országunk miniszterelnöke Orbán Viktor, aki elmondta lelkesítő beszédét, melyet sokszor szakított meg a dübörgő taps. Viktor arra biztatta a népet, hogy menjen el választani, mint mondotta: „Sokan vagyunk, de még nem vagyunk elegendő!” A nagygyűlés a himnusz s a Kossuth Lajos azt üzenté... kezdetű dallal zárult. Ezt követően a tömeg türelmesen és egymásra odafigyelve elhagyta a tere-

Várfi András

DIÁKSPORT

Az ISM Békéscsabán április 14-én COCA-COLA országos futógalát rendezett, melyre az ország különböző pontjairól és az országhatáron túlról is érkeztek. Környékünkéről (Dévaványa, Ecségfalva, Szarvas, Hunya) csak a Rózsahegyi Kálmán Általános iskola tanulói vettek részt Vaszkán Gábor testnevelő tanár vezetésével.

A futógalá indulóinak létszáma 3.500-4.000 fő lehetett.

Nagyon szép egyenletes teljesítményével **1. helyezést ért el Szurovecz Zsolt 8. c. osztályos tanuló.** Az iskolák összesített versenyében a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskola III. helyezést ért el. Az egyéni eredményekért a résztvevők ajándécsomagot, az iskola pedig a III. helyezéért egy gyönyörű kupát s 14 labdát kapott. (6 az alsósoké, 8 a felsősöké lesz)

A fiataloknak tovább sok sikert kívánunk!

METÁL STOP VAS-MŰSZAKI BOLT

Kerékpár forgalmazó márkabolt és szerviz
Gázkészülékek, kazánok, radiátorok,
csövek, szerelvények

Hűtőszekrények, fagyasztóládák, mosógépek,
háztartási kisgépek

Szórakoztató elektronika

Szegek, csavarok, zárok, lakatok

Fürdőkádák, mosdók, csaptelepek, mosogatók

Villanyszerelési anyagok

GYOMAENDRŐD, Bajcsy-Zsilinszky u. 44. Tel.: 386-909

Az Európai Unió kapujában

V. A monetáris unió

Az Európai Gazdasági Közösséget létrehozó Római Szerződés még nem szolt a Közösség szorosabb pénzügyi integrációjáról. A közös piac kiépítése azonban korán felvetette a kérdést, vajon elérhető-e a négy tényező; az áruk, a szolgáltatások, a személyek és a tőke szabad mozgása (amit előző számunkban már kifejtettünk), ha a tagok önálló monetáris politikát folytatnak. A közös piac létrehozása és programja teremtette meg végül is a reális alapot az árfolyamkülönbségekből származó akadályok felszámolásán keresztül az egyetlen valuta korlátozásmentes megvalósításhoz.

Az Európai Unió jövőjét, világgazdasági, világpolitikai szerepét illetően kiemelkedő jelentőségű, hogy az európai közös pénz a nemzetközi piacon a dollár és yen egyenrangú partnerévé válhasson. Ez azonban parancsolólag követeli meg az egyes tagállamoktól, hogy olyan gazdaságpolitikát folytassanak, amelyek nem veszélyeztetik a monetáris Unió, s ezen keresztül a tagállamok stabilitását. Ugyanis egy tagállam felelőtlen költségvetési politikája más tagállamok és ezzel az egész Uniót veszélyeztetheti.

A Gazdasági és Monetáris Unió 1999. január 1-én 11 ország részvételével indult (Ausztria, Belgium, Finnország, Franciaország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Németország, Olaszország, Portugália, Spanyolország). Az állam és kormányfők Brüsszelben kijelölték az Európai Központi Bank vezető testületét, akiket az Európa Tanács még májusban kinevezett. 2001. január elsején tizenkettedikként Görögország is csatlakozott, mivel erre az időre elhárultak a belépése akadályai.

Mint tudjuk és tapasztaltuk **a közös pénz nagy sikerrel bevezetésre került 2002. január 1-én.** Szólni kell azonban arról, hogy az Európai Monetáris Unió nem pusztán monetáris Uniót (a közös pénz bevezetését) jelenti, hanem közös gazdasági Uniót is! Mert a közös gazdaságpolitikai harmonizáció, koordináció nélkül aligha képzelhető el a pénzügyi Unió sikere. A közös pénz bevezetése révén, az abban résztvevő 12 ország között a gazdaság és politika minden területén a korábbinál szorosabb együttműködés várható.

A koordináció fő fóruma továbbra is az **EU tagállamok pénzügyminisztereinek Tanácsa**, mely minden évben megfogalmazza a követendő általános gazdasági irányvonalat, melynek megvalósítása a tagállamok feladata. Az eurózónában résztvevő tagállamok közötti szorosabb együttműködés céljából viszont létrejött egy szűkített testület az **EU-12**, melynek fő célja a közös pénzt használó országok zártkörű konzultációja, a közös pénzügyi folyamatok egyeztetése.

Felvetődik a kérdés, lehetséges-e a közös pénz által elindított folyamatban, hogy egyes tagállamok hosszabb ideig távol maradjanak az eurózónától? A kérdésre önkéntelenül is nemmel felelhetünk. Mind az Egyesült Királyság, mind Dánia és Svédország egyelőre ugyan kivár, és figyeli, mire jut a 12 ország által beindított közös pénz. Amennyiben ez sikeres lesz – s nincs okunk ebben kételkedni – aligha képzelhető el, hogy ezek az országok hosszú távon kivonhatják magukat az Európai Monetáris Unióból, mert ez előbb-utóbb az integráció lényegi magját képező egységes piacon számukra hátrányt fog jelenteni, végső soron fontos gazdasági döntéseknél beleszólási lehetőségük jelentősen csökkeni fog.

Az EU monetáris önállósága, függetlensége, stabilitása, gazdasági és politika súlya is minden bizonnyal növekedni fog. **A közös valuta olyan döntő lépés volt, mely irányt szab a politikai Unió megteremtése felé**, hiszen nemigen képzelhető el, hogy a monetáris Unióban tömörült országok egymástól eltérő külpolitikát folytassanak. Így tehát az Unió országok közötti integráció folyamata egyre jobban fog mélyülni, egyre szorosabbá válni.

Császár Ferenc

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkálkodnak.“

Kós Károly, 1925.

Kolozsváron

kettős könyvbemutatót tartottak az EME házban. Demeter Szilárd „**Tempefői naplója**” című, több műfaj egybefoglaló kötetét Orbán János Dénes költő, a kiadó igazgatója méltatta. Angi István „**Az esztétikum zeneisége**” című esszékötetet Gregus Zoltán, a Babes-Bolyai Tudományegyetem Filozófia tanszékének tanársegédje mutatta be. A bemutatón Majó Zoltán és tanítványai furulyamuzsikával örvendeztették meg a jelenlévőket.

***

Nemrég ünnepelte születésnapját a Kolozsvári Rádió területi stúdiója, mely egyórás magyar és egy órás román adást sugározott, és amely 1954-ben az országban elsőként indult be. Am 1985-ben a többi területi stúdióval együtt megszűntették. A hangarchívum anyagát Jilavára szállították. Tavaly őszi kedvező változást hozott. Ma már a négy órás magyar adás egy-órás ultrarövid hullámú adással bővült.

Csikszeredában

megtartott Megyei Önkormányzatok Szövetségének rendkívüli ülésén a megyéket érintő különböző problémákat vitattak meg. Virág György maros megyei tanácselnök arról számolt be, hogy a regionalizmus kérdése is felmerült a találkozón.

Marosvásárhelyen

tizenkét esztendő után, az RMDSZ és a kormánypart között megkötött protokollum révén újra alkalom nyílik a marosvásárhelyi televízió beindítására. Most már csak minden az anyagiakon múlik. Markó Béla bízik abban, hogy még az idén be tudják indítani a stúdiót, még akkor is, ha kezdetben csak napi egy-két órás adás lesz. Az újraindításhoz egy millió dollárra lesz szükség.

***

A Magyar Újságírók Romániai Egyesülete (MÚRE) nyilvánosságra hozta a 2000-es díjainak nyertesait. Az ünnepélyes díjátadásra május 25-én Szovátán kerül sor. A nyertesek között van a Krónika 3 munkatársa, TV-díjat Simonffy Katalin a bukaresti televízió magyar adásának munkatársa, riportdíjat Bodolai Gyöngyi (Népszerűség), szerkesztői díjat Debreceni Éva (Szatmári Friss Újság) veheti majd át. Eletmű díjban Muzsnai Magda a kolozsvári rádiós újságírókat részesítették.

Brassó, Temes, Szeben, Beszterce-Naszód és Máramaros megyében létrejött az RMDSZ és a kormánypart (PSD) között szervezeti együttműködési megállapodás. Az RMDSZ az idén állapodott meg először abban, hogy az országos együttműködési megállapodás mellett hasonló protokollumokat kötnék megyei szinteken is. A kétoldalú egyezményekben megfogalmazódott igények a közigazgatás és a kultúra területére vonatkoznak.

Nagyenyed a XIX. sz. ban: városi intézmények - A börtön

Az Enyedi Hírlap 1938 június 5.-iki számában megjelent cikk a kizárólag fegyházi célra készült intézet létesítését 1857-1860 közöttre teszi. A város északkeleti részén épült az egykori lovassági laktanya és katonai kórház helyén, melyhez a körülölköző földekből nagyobb területet sajtóztattak ki. Az eredetileg nők számára berendezett intézet befogadó képessége 210 főre terjedt. Az intézet felépítése, a telkek árával együtt 224.800 forintba került. A fegyháznak, mely előbb Mártonfalván és Erzsébetvárosban volt, az évi létszáma: 1857-ben 72, 1858-ban 88, 1859-ben 103, 1860-ban 102, 1861-ben 90, 1862-ben 58 s 1863-ban 55 fegyencnő volt. Ezek varrással, kis mértékben cipész munkával, s főképp vászonszövésssel foglalkoztak. A jó levegő és a jó élelmezés nagy hatással volt egészségükre. 1866-ban Alsó-Fehérvármegye a foglyokat is itt tartotta, s ez rendkívül zavarta az intézet rendjét. Mivel a foglyok a fegyintézeti igazgató hatalma alól kivétel-

tek, a rend fenntartása lehetetlen volt. E tárgyban, valamint a női felügyelet behozatala iránt az erdélyi királyi nőkormányzók 1866. évi jan. 25.-én kelt felterjesztése tesz tanúságot. A fegyencnők lelki oktatásáról istentiszteletek, szentmisék tartásával gondoskodtak. Kápolna három volt az intézetben. Egy a római katolikusok, egy az ágostai és egy a helvét hitvallásúak számára. A katolikus kápolna oltára Bécsben készült s 1280 forintba került. Ma ez már nem létezik. Az iskolai oktatást a királyi főkormányzók 1866 március óta engedélyezte. Az 1873-ik évi költségvetés összeállítás alkalmával-pénzügyi okokból- ez országos fegyintézet feloszlata, illetve a mária-nosztrai fegyintézetbe leendő beolvastása határozatván el, 1872 dec. hó 31-ével e női fegyintézet megszűnt.

Bajusz Tünde

Köszöntés

„Isten rajtad: végtelen könny; Isten benned végtelen mosoly”
(Weöres S.)

Három kép elevenedik meg az időben. Egyszeri, ritka pillanatokat őrző képek.

Szeptemberi csönd, fáradt fény. A Tájház fehérre meszelt falait, apró muskátlis ablakit, tárt kapuját melengeti a napsütés. A tisztaszobában családi fotók, múltat idéző tárgyak. Körben gyerekek, kíváncsi tekintetek. Középen Irénke néni behunyt szemmel mesél. Szavai életre keltik a pusztát, bőszyknys parasztasszonyok tűnnek fel a falu utcáin, s századokon robognak át a tatár, török, osztrák seregek... Magával ragad valamennyiünket.

Aztán egy téli kép. Templomkert, hótól roskadozó fák, hideg csipős szél. A betlehemi történet, az ünnep előkészületei a Templomban. Az üveglakokon csikokba árad a fény. Irénke néni halkan magyaráz, körülötte csendben figyel a három király.

S végül, a legszemélyesebb. Egy nyári este, az egyik művelődési ház előtt, városi műsor után, a fák alatt. Pilinszky János egyik verséről beszélgettünk. A magányos farkasról szóló tanszeme a feltétel nélküli szeretetről szól. Vigasztalhatatlan voltam, mert nem jutott, nem juthatott el mindenkire a technika, a hibás mikrofon miatt. Atótleve mondta, hogy ő értette minden sorát, a szívével hallgatta a verset. Potyogtak a könnyeink. Akkor ott az esti fényben egy pillanatra megállt az idő... Megvizsgálgattam.

Polányi Éva

IMA

Köszöntelek a folyók zúgásával,
a felhő-arcú hegyekkel, a hegy-forma fellegekkel,
a gong alakú csillagokkal,
köszöntelek a szívárvánnyal, az éj minden tűzével,
és végül az ámulatos nap-ragyogással:
akkor is, ha szenvedsz, és úgy is, ha leszálly hozzánk váratlanul
s a teremtmények seregének megvilágítod újra meg újra
kerék pajzsaidat, eleven mezőn és ridég mérföldköveken heverőket,
egyszerűségük örök titkában, nyíltságuk rejtelmében,
miket állandó ittlétük miatt
oly könnyen, szüntelenül feledünk.

Weöres Sándor

Az Endródiék Baráti Köre, a Honismereti Egyesület, a Múzeum Barátok Köre, és szerkesztőségünk szeretettel és tisztelettel köszönti Vaszkó Irén ny. pedagógust, a város díszpolgárát, az Elefka kitüntetés birtokosát, a Kultúra Lovagját, a Tájház megalapítóját, a mi Irénke néni- ninket 80. születésnapján!

„Ebben a világban élő emberek magányát próbálom ábrázolni”

Varjú Krisztián bemutatkozó festménykiállítása

Érdekes hangvételű képzőművészeti kiállításra kaptam meghívót. Már a meghívó is különös hangulatot sugároz és egyáltalán nem megszokott formájú volt. Hiszen a meghívót kézbe véve, maga az alkotó tekint ránk különös természetességgel, mintha egy pillanatra felnézne elmélyült munkájából. Kíváncsian vártam a megnyitó napját, mely április 9-én volt. Délután öt órakor a kiállítás színhelyét, a Katona József Művelődési Központ kiállító termét, megtöltötte a művészeteket szerető és pártoló közönség. A kiállítást Baggio Tamás irodalomtörténész nyitotta meg. Felelevenítve a képek születésének körülményeit, az alkotó szemléletét, szárnypróbálgatásait a különféle technikák között. Rámutatott az irodalom és a képzőművészet kimutatható kapcsolatára Varjú Krisztián munkáiban. Ezek a képek, mint egyfajta jelrendszerű képírás termékeinek tekinthetők. A megnyitó beszéd után megtekintettük a kiállítást, amely nem a megszokott naturalista módon ábrázol, hanem elvont, absztrakt formában. Szurrealisztikus témái középpontjában, sok esetben az egyedül maradt ember, maga az alkotó áll. Különös misztikum árad a képekből mely az alkotó és a körülötte lévő világ viszonyát villantja fel a képet befogadó művésznek. Ezek előtt a képek

előtt vagy értetlenül elrohannunk, vagy megállunk és minden előítéletet levetkőzve, őszintén megnyílunk az alkotások előtt, amelyek ezáltal kinyílnak számunkra. Elgondolkozunk a feltűnő „miérteken?” Miért oda egy szín vagy forma? Miért e tompa fény, vagy erős kontraszt? Az alkotó a kiállítás szöveges bevezetőjében így vall alkotásairól:

„Festményeim a természet és a gépies világ összefonódását, valamint az ebben a világban élő emberek magányát (sajátomat is) próbálom ábrázolni. Képeimen az alakok, bár nem egyedül szerepelnek, magányosak. Mert az emberi kapcsolatra ugyanúgy jellemző lehet az egymást elutasítás is. Ezeket a gondolatokat többféle technikával készült képeken próbálom meg visszaadni.”

Varjú Krisztián városunk szülőtte. Tizennyolc éves koráig élt városunkban, majd három évet a Fejérmegyéi Polgárdi-Kiscsérpusztán. Jelenleg Szegeden él. Csoportos kiállításokon 1999 óta vesz részt. Munkáival találkozhattunk az elmúlt három év gyomaendrődi Őszi Tár-latain is. Ez a kiállítás első önálló bemutatkozása, amely április 20-ig volt látható. Magam és a művészetet pártoló közönség nevében sok sikert és felfelé ívelő alkotói pályát kívánok a 24 éves fiatal alkotónak.

Szonda István

A Költészet Napján

B. Molnár Zsuzsa és B. Molnár Albert. *Hajnal* című verseskötetének bemutatója a Városi Könyvtárban.

HAJNAL

fény-tépett repedések nyílnak és a lassan csituló harcok mögül épül a kristály-világ a rom-arcú álnok múlt süpped a harinat-szagú derengésbe

(B. Molnár Albert)

Április 11-én délután fél hatra megtelt a Városi Könyvtár olvasóterme a költészetet kedvelő emberekkel. Ez a nap a Költészet Napja, amelyet az idén a könyvtár a gyomaendrődi költőpáros első verseskötetének bemutatásával ünnepel. Rendhagyó bemutató, melyen a verseket zenei kísérettel hangulatosabbá. A műsorban elszavalt versek a kötet hangvételét, hangulatát jelenítették meg a közönségnek. A nyersségében is tiszta érzéseket megszólaltató zenés műsor nagy élményt jelentett számomra. A B. Molnár családot mintegy tíz éve ismerem, művészet szerető, alkotó emberek. Oláh Gizella zenél és szaval, Molnár Zsuzsa ír és művészkedik, Molnár Albert pedig a család mindenese, aki a házépítéstől a versírásig sokféle dologgal foglalkozik. Egy időben Bercivel összekötött a közös munkahelyünk és más közös munkánk. Sokat beszélgettünk az élet dolgairól. Már ekkor beszélt verseiről és a költészethez való vonzódásáról. Néha idézett is egy-egy jól sikerült verséből találóan megfogalmazva életérzését, fricskát

hánnya a környezet kicsinyes figuráira.

Molnár Zsuzsit, mint tehetséges rajzoló kislányt ismertem meg, majd volt szeretett iskolám a Tömörkény Művészeti gimnázium tanulója köszönhettem benne. Verseivel e szép délutánon találkoztam elsősor, mély mondanivalójuk, bölcsességük meghazudtolják fiatal alkotójuk életkorát.

Kézbe véve a verses kötetet láthatjuk, hogy két különálló kötetből áll, apa és lánya verses kötetéből. A gondos szerkesztés és válogatás az édesanyát-felséget dicséri. A „Hajnal” című verse a kötetnek, mely versekkel a két szerző kötete összeér. Meleg kézfogás ez a találkozás apa és lánya, költő és költő között. A versek hasonlatosak egy képhez, megállítanak, elgondolkoztatnak. Egy kicsit rólunk is szólnak, érzéseinkről. Kimondják azt, amit nem merünk, csak titkon remélünk, hogy egyszer lesz annyi bátorságunk, hogy kimondjuk őket.

Ajánlom minden érdeklődőnek B. Molnár Zsuzsa és B. Molnár Albert: *Hajnal* című kötetét.

Szonda István

HAJNAL

*üvegen pattog a hajnal
vonaglik kibontott hajjal
csontig elúsztatott arccal
tátog a félszemű nappal*

(B. Molnár Zsuzsa)

MadiZol

Gyomaendrőd, Fő út 45.
Tel/Fax: 66/386-578
Mobil: 30/9-950-197

Május 9. - Hadifoglyok Napja

Emlékek, sorsok a

II. Világháború hadifogságából

Hadifogságnak nevezzük azt az ellenséges fegyveres erők hatalmába került katonaszemélynek szabadságát korlátozó időszakot, mely elfogásától a hazatérést követő elbocsátásáig tart. A II. Világháború idején 22-24 millió katonája és polgári személy volt hadifogságban, akik nyugati országokba és az akkor még Szovjetunióba kerültek. A szovjet táborokba került magyar katonák száma 380-390 ezer fő, a civilek száma 290-300 ezer, együtt tehát 670-690 ezerre tehető. Ebből hazatért 415 ezer, azonban mintegy 255-275 ezer sorsa ismeretlen. A harcstereken elesett magyar katonák száma 120-160 ezer fő. A hátországi áldozatokkal együtt Magyarország embervesztése 790-850 ezer fő volt.

Európában 20-22 millió katonára elvezetést tartja nyilván a statisztika, de ehhez még hozzá számítható 28 millió ártatlan ember, a bombázások és elhurcolt civilek, a mintegy 6 millió gázkamrában elpusztultak. Így tehát mintegy 50 millióra tehető a II. Világháború áldozatainak száma!

Ezeket az adatokat a Volt Hadifoglyok Bajtársi Szövetsége állította össze. Hazánk vonatkozásában többféle statisztika is napvilágot látott. Ugyanis vannak, akik az 1941-44 évi határokon belüli s vannak, akik a jelenlegi határokon belüli adatgyűjtést végeztek. Így sok esetben keveredhetnek az adatok.

Meg kell említenem Rózsás János gyűjtését, aki „Lexikonom az emberi katasztrófa kelléktára” címmel jelentette meg könyvét. A könyv 3.850 fogoly életének bemutatásával hű keresztmetszetet adja a szovjetek által halálra vagy kényszermunkára ítéltéről. A szerző maga is, mint levante került a vörös hadsereg fogságába s a szovjet bíróság elé, ahol 10 év kényszermunkára ítélték, több gulágot megjárva 1953-ban térhetett haza. Itt meg kell jegyeznünk, hogy az elhurcolt levanteket, terrorcselekmények végrehajtásával, diverzáns kártételekkel, szovjetellenes lázítással vádolták, a német Hitler-jugendhez (német ifjúsági szervezet) hasonlították őket, holott ez utóbbiak önkéntesek, fegyveres kiképzésben részesültek s részt vettek a harcokban a reguláris csapatok mellett.

A Szovjetunió területén 5,700 tábor volt. A közismert gulag név onnan ered, hogy Moszkvában a Ljubjana térre torkolló utak közül az egyik utcáson állt egy hatalmas épület, melyben székeltek a légerek, és elítéltek számé: a feállított központi hatóság. Ezt a hatóságot nevezték Gulag-nak.

A hazatérő hadifoglyok egy része leírta fogságának történetét, a légerekben eltöltött éveket. Mindezeket Dr. Papp Tibor nyugállományú ezredes összegyűjtötte és több kötetben a Volt Hadifoglyok Bajtársi Szövetsége kiadta, melyből részletek közülünk:

„Nagy éhségben kutyahús – Krasznogorszk” (Horváth János, Budapest)

„Focsányiból Krasznogorszkba kerülünk. A hadifoglyok egy része vaskohó javí-

tásán dolgozott, mások a kőfejtőben három műszakban, télen is 30-36 fokos hidegben. Engem a kőfejtőben baleset ért, mert néhány méter magasból leestem a kiöntőgép hibája miatt. Eltörött a vállcsontom és három hónapon át voltam a segélyhelyen. Az ellátás igen gyenge volt. Olyannyira éhezünk, hogy a német hadifoglyok egyszer fogtak egy kutyát és megölték, majd sütés után elfogyasztották. Miután kitudódott kétheti pincefogságra ítélték őket. 1946 telén a kőbányából három fogoly megszökött. Elfogták, agyonlőtték őket, majd a láger kapujába kitéve, táblát akasztottak a nyakukba ezzel a felírással: így jár, aki szökik. Felépülésem után 1946 nyarán kolhozba vezényeltek. Itt valamivel több élelemhez jutottunk, de a feljavulásomhoz ez sem volt elegendő. A polgári lakosság sem élt jobban, mint mi. 1947. június hónapban szállították haza, mint rokkantat.”

„A pesti utcáról szovjet fogságba” (Baranyai Béla, Budapest)

„1945. január 24-én munka után hazafelé mentem a Bethlen Gábor utcában, mellemel toppant két tatárképző szovjet katonája és fegyverrel egy közeledő, civilekből álló csoportba kényszerített. Az Alsóerdősor utcában betértek egy borospincébe és ránk zárták az ajtót. Lehettünk 50-60-an. Másnap gyalog Gödöllőig hajtottak, ahol birka ölbe tereltek bennünket. Január 30-án reggel mindenkit kizavartak az akolból és tovább hajtottak egy nagy épület udvarára, mely kettős szöges dróttal volt körülvéve, négy sarkán reflektoros óratoronnyal és golyószórós őrkkel. Motozás és „zabálás” után engedtek be az épületbe. Itt már kétezre fogoly tartózkodott. Február 10-én bevonaglóztak, aminek a vége a sztalinoi 6. és 13. tábor, majd a dzsezkazgami büntető tábor lett.”

„Temetés” (Csenki Bálint Szigetszentmiklós)

„A Krim félszigeten lévő Fedoszijába 1945. június 17-én érkezünk. Egy nagy épületbe hajtottak be, ahol már sok ezer ember nyüzsgött. Ebédünk zableves és zabkása volt. Sokan legyengültek és meghaltak. A hullákat nem vitték ki az épületből és ezért elviselhetetlen bűz terjedt. Amikor végre elvitték a halottakat (15-21 főt) éjjel, meg sem kérdezték, hogy kik voltak az elhunytak. Felrakták őket egy kocsi és a kijelölt foglyokkal egy nagy hegyre vitték egy bomba vájatba, gödörbe dobták a halottakat. Elföldelni sem lehetett, mert fagyos, sziklás volt a talaj.”

Néhány szót kell említenem a megrokkant és vissza nem tért papokról is.

Strumpf Mátyást, Tokaj plébánosát, mint német nyelvűt 1945 elején szállították Szerencsre, majd Kálkapolnára. Innen a Szovjetunióba vitték, ahol bányászati munkára kényszerítették. Szervezete nem bírta a szokatlan megterhelést és felmondta a szolgálatot. 1946. május 12-én elhunyt.

Dr. Saly László győri kanonok súlyos beteg, rokkantan jött haza a fogságból. Hátralévő életét karosszékekben ülve, tolokocsiban élte le.

Horváth Sebestyén János bencés szerzetest 1944-ben behívták táborig elkésznek. Ugyanabban az évben hadifogságba került, s mint hadifoglyot a Szovjetunióba szállították. Leromlott egészségi állapota miatt 1947-ben hazaengedték, de csak Máramaroszigetig jutott. Ott 1947. július 21-én a fogságban szerzett betegségébe belehalt.

A második világháború után az újjáépítést követően új, megváltozott társadalmi viszonyok jöttek létre. A 40 éves szovjet megszállás árnyékában a kommunista uralom megváltoztatta az emberek érzelmi világát, istenhitét, nemzetiségét. Most a második évezred fordulóján a Európai Közösség részesévé akarunk lenni, de azzal a tudattal, hogy mi magyarok vagyunk és maradunk. Ezért fennmaradásunk zálogaként szóljon továbbra is Vörösmarty Mihály Szózatára: „Hazádnak rendületlenül légy híve, oh magyar/ Bölcsöd az s májdan sírod is...”

Hunya Alajos

MEGHÍVÓ A HŐSÖK NAPJÁRA

Az Endrődiek Baráti Köre, a Honismereti Egyesület, és Gyomaendrőd Város Önkormányzata május 26-án tartja a II. Világháborús Emlékmű újra avatását, melyre haza várnak minden Endrődről elszármazottat és szeretettel várják Gyomaendrőd lakosságát.

Program:

10 órákor szentmise a II. Világháború áldozatainak emlékére a Szent Imre templomban.

10.45 órákor Ünnepi beszédet mond a Hősök terén Dr. Latorcai János országgyűlési képviselő az Endrődiek Baráti Körének elnöke.

A felújított emlékművet megszenteli, megáldja:

Iványi László plébános úr
Gergely Agnes író
Sipos Tas Töhötöm nagytiszteletű úr

Közreműködnek: Dusa Katalin, Kiszely Zoltán, Gellai Rihárd, és a Szarvasi Rezesbanda.

Az ünnepség befejezéséig az emlékmű koszorúzására kerül sor.

Diszkrétéget a Magyar Honvédség 64. Veszprém vezetésű 22. Radar százada adja.

12.00 órákor Bella Rózsa Pilinszky-díjas tanár-festőművész kiállításának megnyitója a Rózsahegyi Kálmán Általános Iskolában.

A művészt bemutatja és a kiállítást megnyitja Dr. Latorcainé Újházi Aranka

13.00 órákor ebéd a Domszögön a Hídfő Étteremben. Ebédre jelentkezni lehet május 22-ig: 66/386-323 és 66/284-435-ös telefonokon.

Mária néni meséi

A világ legszebb lányai - I.

Egyszer, régen, amikor még cipőben járt az óra, és ütött, kellett vagy sem, így szolt magában a tündérek királya:

- Ideje, hogy megházasodjam, mert elüti fölöttem az időt a ketyegő masina,

Ki is adta a parancsot nyomban, hogy nyergeljük fel a lovát, mert elindul megkeresni a világ legszebb lányát. Tündértrónra az illik! Nosza, ugrott is mind a száz szolgálja. Úgy felkantározták a paripáját, hogy magam sem tehettem volna különben. Pedig az már nagy szó. Még szárnyakat is csatoltak az oldalára, amitől aztán táltos lett a szegényből. Azért mondom, hogy szegény, mert szeretett az mindent, csak repülni nem. No, meg vágtatni sem. Az ügéstől meg egyenesen borsózott a háta. Egy dolog volt kedvére való csupán: zabot ropogtatni az aranyistállóban. No, meg is bokrosodott haragjában, mikor tündérgazdája a hátára pattant. Hát még, mikor a sarkantyúját az oldalába vágta! Úgy nekirugaszkodott, hogy meg sem állt, csak a hold udvarában. Hanem útközben odasúgta a szélnek, ami ott nyargalt a nyomukban, hogy siessen előre, vigye hírét a Hold tündérnek, hogy lánynézőbe jön a Tündérr király. Cicomázza, szépítgesse magát szaporán, ha azt akarja, hogy bekössék a fejét. Mire aztán szikrát vetett a táltos patkója a holdon, a szépséges holdtündér ott fésülgette fényes ezüst hatját a holdsarló csücskén. Hej, de gyönyörű volt! A legszebb ruháját vette föl, amit csupa holdsugárból szőttek. A lábán a legszebb cipellő ragyogott, a hajában a legszebb csillag.

- No, itt megmaradhatunk, - mondta gazdájának a táltosló. - Már ez csak a világ legszebb lány! Te csak kérd el a jegykendőjét, én meg megyek zabot ropogtatni az ezüst istállóba.

- Várj azzal még kedves lovam! - felelte a király - Megnézem én közelebbről ezt a szépséges lányt. - Azzal fogta magát, leszállt a táltosról, és oda lépett a hold tündérhez:

- Adjon Isten, szép Tündérke! Ezüst holdnak ékessége! Hozzád jöttem, érted jöttem, száz mérföld maradt mögöttem. Rabul ejtett a szépséged, feleségül kérlek téged.

Megrázta erre a fejét a szépséges tündér, hogy csak úgy villámlott elő a hajából a sok fényes holdsugár.

- Adjon Isten, Tündérherceg! Felelek, ha vársz egy percet. Feleségem hogy lehetnék? Tündérföldre hogy mehetnék? Aranyhintód, látom, nincsen! Hogy vihetném el tenger kincsem? S engem táltoshátra kapnál, csillagok közt úgy vágtatnál? Repülj haza egykettőre, s hintón gyere lánykérőbe!

Felpattant a tündérr király táltosa hátára, s hazanyargalt aranyos hintóért. Száz pillangót fogott eléje, s úgy indultak, de nem ám a holdtündérhez, dehogyis ahhoz! Hanem a nap tündéréhez. Háttha az nem lesz olyan hiú, csak a külsőségekkel törődő. Repült a száz pillangó, repült a táltos is, vitte haragosan a tündérherceget. Hanem a szelet most is előre küldte, vigye hírét a nap tündéréhez; hogy lánynézőbe jön a tündérr király, cicomázza, szépítgesse fel magát szaporán, ha azt akarja, hogy bekössék a fejét. Mire aztán szikrát vetett a táltos patkója a napom, a szépséges naptündér már ott fésülgette aranyhaját egy fényes napsugáron.

- No, itt megmaradhatunk! - mondta gazdájának a táltosló - már ez csak igazán a világ legszebb lány! Te csak kérd el a jegykendőjét, én meg megyek aranyzabot ropogtatni az aranyistállóba.

- Várja azzal még kedves lovam! - felelte a tündérr király - megnézem én közelebbről ezt a szépséges lányt. - Azzal fogta magát, leszállt a táltosról, és oda lépett a naptündérhez.

- Adjon Isten szép tündérke! Aranynapnak ékessége! Hozzád jöttem, érted jöttem, száz mérföld maradt mögöttem. Rabul ejtett a szépséged, feleségül kérlek téged.

Megrázta erre a fejét a szépséges tündér, hogy csak úgy villámlott hajából a sok fényes napsugár.

- Fogadj Isten, Tündérherceg! Felelek, ha vársz egy percet. Feleségem hogy lehetnék? Tündérföldre hogy mehetnék? Aranyhintót hoztál, látom, magad jöttél táltosháton, de násznépem hogyha nincsen, ki csodálja tenger kincsem? Repülj haza egykettőre, s násznépem jöjj lánykérőbe!

Felpattant a tündérr király táltosa hátára, s haza nyargalt a fényes násznépért. Úgy indult el most már haragos táltosán. Elöl ők repültek, utánuk száz pillangó húzta az aranyos hintót, s leghátul meg fodros, csipkés felhőn a násznép. Csakhogy nem mentek többé a hiú, kényes naptündérhez, mentem inkább...no de, hogy hová is mentek ezután, elmesélem legközelebb.

TAVASZI ÁLOM

*Csurranó fényeken táncol az árnyék,
Álmat ígérget hús mosolya.
Pázsitos csönd ölel, s mintha csak szállnék,
Ringat a selymes, lágy nyoszolya.*

*Pille az álom, de jaj mire vár még?
Szállj a szememre röpke csoda!
Tündérek hívnak, a csillagon járnék,
Száz mese vár ott, vágyom oda!*

*Lásd, a sugárt is felhő takarja,
Hallgat a szél is, az se zavarja
Szép színes álom a pázsit ölen.*

*Csendül a dallam, víg aki hallja,
Csokorba gyűjti tündérek karja,
S napsugárral átkötöm én.*

IBOLYA

*Szellő csobban a csöndtávon,
Megmozdul egy levélhalom,
Pici virág csöpp levéllel
Óriások erejével
Emelgeti feje fölött
Az avart s a kemény rögöt.
S hogy kibújik csengve-bongva,
Kéklő szirmát szertebontja,
Úgy mosolyog fűre fára,
Áldott meleg napsugárra.
Szellő viszi hírét tova:
Kivirult a kék ibolya!
Illatát ha megérzed,
Nem bánja, ha letéped.*

A mesét és a verseket írta:
Iványi Mária

Az ablak teszi a házat

MŰANYAG AJTÓK,
ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI
MÉRETRE IS.

5502 Gyomaendrőd,
Fő út 81/1

Tel/Fax: 66/386-328

Ferencesi oldal

„Bölcsőjét kereste a magyarnak...”

(így élt Kőrösi Csoma Sándor)

„Ki volt Kőrösi Csoma Sándor, akinek nevét utcák, szobrok, könyvek őrzik, nemcsak itthon, hanem messze a nagyvilágban is?..”

„Mi is volt, ki is volt igazából a legendás székel-magyar; merész Ázsia-kutató, nagy talentumú nyelvtdós, vagy a magyar őshaza, őstörténet kalandos sorsú kutatója?!” – kérdezi könyvének bevezetőjében Szilágyi Ferenc, akit még diák korában nyugtázott le a nagy vándor alakja. Az irodalomtörténész, nyelvész, szerző több kötetben állít emléket Kőrösi Csomának: Kőrösi Csoma Sándor hazai útja (1966); Így élt Kőrösi Csoma Sándor (1976); Tiszteletadás Kőrösi Csoma Sándornak (1984); Kőrösi Csoma Sándor élete nyomában (1987); A zarándokról c. drámája (1992).

Lapunkban részleteket közlünk az „Így élt Kőrösi Csoma Sándor” c. könyvből, tisztelegve e kivételes sorsú magyar előtt, aki 1842 áprilisában halt meg, éppen 160 évvel ezelőtt.

Napnyugatnak

Ki verte meg azt a kislíut az utak ígézetével,
Dobogni ki lopott bele nyugtalan szívet...?

(Magyari Lajos: Csoma Sándor naplója)

A XVIII. század utolsó harmadát, azt a korszakot, amikor könyvünk hősenek életútja elkezdődött, büszke reménykedéssel „a Fény századának”, „a Világosság évszázadának” emlegették Európában. A középkor nyúgeitől felszabadult emberi szellem mohó tudásszomjával sietett föltámi a földkerekség minden titkát, s a tudós kíváncsisággal vizsgált természet örök rendjére, törvényeire fellebbezve igyekezett jobb és igazabb rendet teremteni a világban.

E korszak bátor utazói fedezték föl az új, ötödik világrészt, Ausztráliát, e korban alkották meg az ipart forradalmasító gőzgépet, s ekkor bontotta ki zászlóit a nagy forradalom is Párizsban, hogy a társadalomból és a szellemi világból is végleg eltörölje a középkor maradványait.

Az új földrajzi és technikai fölfedezések meggyorsították a föld ismeretlen részeinek a korábbi századokban már megindult birtokbavételét és kincseinek kiaknázását. A fölfedezések egyszersmind kitágították az emberi megismerőkedvet: a távoli ismeretlen népekkel, tájakkal, művészetekkel való megismerkedés új lendületet adott a földrajzi, néprajzi, történelmi kutatásoknak. Az új, ismeretlen népek, nyelvek műveltségek fölfedezése ráirányította a figyelmet a nemzeti kultúrák sajátos, egyéni vonásaira. Az európai nemzetek saját múltjuk, történelmük s hagyományaik – népdalok, mesék, mondák – felé fordultak. Mindez kedvezett a régmúlt dolgok, s a távoli, ismeretlen – „egzotikus” – tárgyak, különleges célok, hősök iránt érdeklődő romantika kivirágzásának.

Különös erővel jelentkezett a romantikus múltbaforulás, a nemzeti múlt értékeinek kutatása az idegen elnyomás alatt élő európai népek körében. E népek – olaszok, lengyelek, csehek stb. – közé tartozott a magyarság is.

A másfél évszázados török hódoltság után most kezdett volna előbbre jutni az ország, hogy lépést tartson Európa szerencsésebb nemzeteivel, de észre kellett vennie, hogy a török után másik iga nehezedik vállára: a hajdan független Magyarország a Habsburg birodalom tartományává süllyedt. Erejét s önmagát – önállóságát – keresve fordult tehát a hazafiúi önérték az erőt adó nemzeti hagyományokhoz, a fényes múlt, a „dicső hajdankor” emlékeihez, amiről a krónikák regéltek.

A fényes múltban igazolását kereste a még fényesebb jövőnek.

A nyelv ügye is első helyre került. Két tábor nézett ekkor szembe egymással: az egyik az északi finnekkel és lapokkal való rokonságot hirdette, a másik a lealázónak érzett „halzsíros atyafisággal” szemben a büszke ázsiai eredet, a hun rokonság mellett tört lándzsát.

Érv akadt mind a kettő mellett, s a kérdés nem is volt pusztán nyelvi érdekű: a gyarmattá süllyedt, elnyomott ország közérzete kereste nyugtalan kíváncsisággal a megnyugtató és fölemelő választ, amelyre most ismét oly nagy szükség volt, hiszen 1795-ben a budai Vérmezőn lesújtott a hóhérbárd a nemzet legjobbaira, a magyar jakobinusokra, akik a francia példa nyomán szabad és független ország mellett tettek hitet. Megalázott helyzetében kétszeres erővel fordult nyelve és múltja felé a nemzet.

Ekkoriban került föl a Háromszék megyei kis székel faluból a nagyenyedi Bethlen-kollégiumba egy fehér posztónadrágos legényke, aki a nagy hírv iskolai falai között fejébe vette, hogy megoldja a nemzetet nyugtalanító kérdését: végére jár a titoknak.

Akkor még maga sem gondolta, hogy úgy jár majd valahogy, mint a legendás Kolumbusz Kristóf: mást fedez föl, mint amiért voltaképpen elindult, sokkal nagyobb kincset talál - a tudománynak egy új, addig ismeretlen világrészét.

Ízes ízek

május

Tejszínes csirkemell zöldborsóval

2 csirkemellet csikokra vágjuk és vajon megpírtjuk, majd hozzáadunk fél kg zsenge zöldborsót, rálocsolunk 2 dl tejszínt, megsózzuk és fedő alatt puhára pároljuk. Ha levét majdnem elfőtte, hozzáadunk kis kanál cukrot és csokor apróra vágott petrezselyemzöldet. Átforgatjuk és tálaljuk. A tányéron ki-ki megszórja ementáli jellegű reszelt sajttal. Párolt rizs illik hozzá.

Seidl Ambrus

Hogyan kapcsolódhat a Gripen-programhoz a szarvasi kistérség?

Bizonyára az olvasók közül többen hallottak, olvastak a Magyar Honvédelmi Minisztérium és svéd Gripen cég között megkötött szerződésről, melynek értelmében hazánk 14 db. Gripen svéd vadászpilótaegyet fog bérelni. A bérleti díj összege 108 milliárd forint.

A szerződés értelmében a Svéd cég vállalta, hogy a bérleti díj 32% -ának megfelelő összegben magyarországi befektetéseket valósít meg. Ugyanakkor kötelezettséget vállalt arra is, hogy Magyarországon kockázati tőkealapot hoz létre, mellyel a Magyarországon bejegyzett vállalatok fejlesztését segíti. A program 2002. II. félévben kezdi meg működését, melynek révén 8,500 munkahely léteülhet majd a magyar gazdaságban.

Jelen: kezdenek mindazok a vállalkozók, vállalatok, cégek, civil szervezetek, önkormányzatok, akik az alább felsorolt területeken kívánnak fejlesztéseket végrehajtani.

Kiemelt befektetési területek:

Gyógyszeripar, műanyagipar, motor és turbinagyártási járműipar, mezőgazdasági és élelmiszeripari gépgyártás, hajó és csónaképítés, valamint telekommunikációs és elektronikus alkatrészgyártás.

A szarvasi kistérség mely területén csatlakozhat a programhoz?

Halászat, mezőgazdaság, vadgazdálkodás, feldolgozóipar, ruházati ipar, szoftverkészítés, gyógyszeripar, tábori sütődék, videó stúdiós autóbuszok, védőmellények és a szolgáltatások közül egészségügyi és szociális ellátók gyógyászati szolgáltatásait igénybe veszi úgy, hogy a svéd társadalombiztosító ezt finanszírozza, legfeljebb 2 évente 2 millió USD értékben. Erre meg van a lehetőség Szarvason és Gyomaendrődön is, mert ott nagy ívű fürdőfejlesztés indul be, de vannak civil szervezetek is, akik ehhez csatlakozhatnak.

A Gazdasági Minisztérium négy várost: Debrecent, Miskolcot, Pápát, és Szolnokot, 78 kistérséget, s mintegy 1400 települést jelölt ki a hátrányos helyzetű területek közül. Ez nem jelenti azt, hogy Szarvas és térsége ne tudna benne részt venni!

Hol lehet jelentkezni?

1. GRIPEN INTRENATIONAL 1132. Budapest, Váci út 22-24
Tel (06-1) 270-0585. Fax (06-1) 270-0584. E-mail:

2. GM-ELLENTÉTELEZÉSI TITKÁRSÁG 1055. Budapest, Honvéd u. 13-15. Tel: (06-1) 374-2841. Fax: (06-1) 332-6154. E-mail:

3. MAGYAR KERESKEDELMİ ÉS IPARKAMARA 1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 6-8. Tel: (06-1) 474-5190. Fax: (06-1) 474-5197. E-mail:

4. ITDH-MAGYAR BEFEKTETÉSI ÉS KERESKEDELEMFEJLESZTÉSI KHT. DÉLALFÖLDI REGIONÁLIS KÉPVISELET 5600. Békéscsaba, Luther u. 10. Tel: (06-66) 411-621. Fax: (06-66) 454-977. E-mail:

THERMIX
ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

✉ 5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
☎ T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- ☞ Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése – tervezése
- ☞ Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- ☞ Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- ☞ Építőipari anyagkereskedés (Interspan bútorlap...)
- ☞ Építőipari gépek, segédeszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

**NŐI CIPŐT
A GYÁRTÓTÓL!**

A KLASSZIKUS MODELLEKTŐL A MAI
DIVATIG SZÉLES VÁLASZTEKBA
KÍNÁLJUK TERMÉKEINKET.

**GELLAI LÁSZLÓ
CIPŐGYÁRTÓ**

GYOMAENDRÖD, FŐ ÚT 140/2 • TEL: 06-66-283-359

5. Természetesen kereshetik kistérségi megbízottjunkt, engem is Ungvölgyi Jánost, ill. Hodák Pál urat a Szarvasi Polgármesteri Hivatalban.

Úgy vélem e lehetőségekből nem szabad kimaradnunk! Kérem a fenti címeken, vagy személyesen keressenek bennünket.

Ungvölgyi János
Kistérségi megbízott
06/30-294-0650.

UHRIN BENEDEK DALAI - CD és kazettán a szerző kiadásában megrendelhetők 2040. Budaörs, Török Bálint u. 22. sz. alatt, munkanapokon 14-18 óra között. Telefonon: 06-20-3-913-422. számon. Postai úton utánvétellel kaphatók.

Örömteli perceket kínál dalaiival, - melyek bejárták már az egész országot, - Uhrin Benedek.

AKIK AZ ÖRÖKKÉVALÓSÁGBA KÖLTÖZTEK

„Nem múlnak el ők, kik szívünkben élnek;
Hiába szállnak árnyak, álmok, évek,
Ők itt maradnak bennünk csendesem még,
Hiszen hazánk nekünk a végtelenség.”

(Guhász Gyula)

Híradásunkban csak azokról emlékezünk meg, akiknek közléséhez a hozzátartozók hozzájárultak!

BÁRDOS MIKLÓS, volt gyomaendrői lakos, március 27-én 56 éves korában elhunyt. Gyászolják: lányai, rokonai és az ismerősök.

BÚZA MÁTYÁS, aki a József Attila utca 10. sz. alatt élt, április 20-án hosszú betegség után 74 éves korában lelkét visszaadta Teremtőjének. Gyászolja a családját.

CSIKÓS LÁSZLÓ, aki a Kossuth út 54. sz. alatt lakott, hosszú betegség után március 31-én 37 éves korában befejezte földi pályáját. Gyászolja családját.

Özv. DEKÁNY MIHÁLYNÉ IPACSELLA, aki a Balassi Bálint utca 22-ében élt, március 30-án hosszú betegség után 88 éves korában véget ért földi élete. Gyászolják: gyermekei, unokái, dédunokája, és testvérei.

DINYA ELEK, aki a Mátyás Király u. 16. sz. alatt lakott, április 8-án hosszú betegség

után 91 éves korában eltávozott az élők sorából. Gyászolja családját.

Özv. DOGI GUSZTÁVNÉ LAKATOS IRÉN, ki lakott a Dózsa György út 23. sz. alatt, április 4-én rövid betegség után 75 éves korában az Örökkévalóság honába költözött. Gyászolják: lánya és családját, és a hozzátartozók.

ECSEGI FRANCIŠKA, gyomai születésű, aki Budapesten élt az Árpád u. 60. sz. alatt március 10-én 63 éves korában váratlanul elhunyt. Gyászolják: Testvére Piroska és Márton, keresztfia annak felesége és családját.

FARKAS ZOLTÁN, aki a Fegyvernek u. 25. sz. alatt élt, március 3-án 53 éves korában elhunyt. Gyászolja családját.

Özv. FORGÁCS LAJOSNÉ VARGA MÁRIA, ki a Zrínyi utca 46/1. sz. alatt élt, április 19-én hosszú betegség után 92 éves korában eltávozott az élők sorából. Gyászolja családját.

FÜLEKI JULIANNA, aki a Fő út 171-172. sz. alatt lakott, március 28-án váratlanul 83 éves korában elhunyt. Temetése Kenderesen volt. Gyászolja a család.

HANYECZ IMRE hunyai születésű, az utolsó éveiben endrői lakos, április 4-én 77 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolják: fiai és annak családját, unokái, a rokonság és az ismerősök. Temetése Hunyán volt.

HUNYA MÁTÉNÉ PUSKÁS JULIANNA, volt endrői lakos, aki Budapesten élt, április 8-án 75 éves korában rövid szenvedés után megtért Teremtő Urához. Gyászolják: testvérei és családjuk, a rokonság és az ismerősök és az Endrődiek Baráti Körének tagjai.

KÓCSIS SÁNDOR, aki a Wesselényi u. 18. sz. alatt élt, március 28-án váratlanul 68 éves korában elhunyt. Gyászolják: felesége, fia, unokája és a rokonság.

KÉRI ISTVÁN, aki a Kisfaludy utca 3. sz. alatt élt, április 3-án 70 éves korában tragikus körülmények között elhunyt. Gyászolják: felesége, gyermekei, és azok családját, a rokonság és az ismerősök.

KIS EDE VINCE, aki a Blaha út 32. sz. alatt élt április 4-én váratlanul 49 éves korában Teremtője magához szolgáltatta. Gyászolja családját.

KISS LAJOS, aki a Mirhóhádi u. 20/1. sz. alatt élt, április 7-én váratlanul 67 éves korában befejezte földi pályáját. Gyászolják: felesége,

gyermekei és azok családját, a rokonok és az ismerősök.

OLÁH VENDEL, aki a Rózsa F. u. 9. sz. alatt élt, rövid szenvedés után súlyos betegségében március 14-én 81 éves korában elhunyt. Gyászolják: fiai és azok családját, testvérci és családjuk, a rokonság és az ismerősök.

OLÁH VENDELNÉ ZÖLD MÁRIA, aki a Rózsa F. u. 9. sz. alatt lakott, március 15-én hosszas betegség után, s mégis váratlanul 75 éves korában elhunyt. Gyászolják fiai és annak családját, a rokonság és az ismerősök.

MOHÁCSI JÁNOSNÉ TÓTH ERZSEBET, aki a Losonczy u-22-ben lakott, március 29-én 63 éves korában elhunyt. Gyászolja családját.

MOLNAR SÁNDOR, aki VII. Ker. 131. sz. alatt élt, március 13-án 78 éves korában véget ért földi pályája. Gyászolja a család.

NAGY PALNÉ ADAM ROZÁLIA, aki a Mirhóhádi út 3-5 sz. alatt élt április 7-én 61 éves korában befejezte földi életét. Gyászolja a család.

Özv. PAPP ELEKNÉ DEKÁNY MARGIT, aki az Árpád úton lakott, április 20-án rövid betegség után 80 éves korában befejezte földi pályafutását. Gyászolja a család.

PELYVA JÓZSEF, aki a Bartók Béla u. 8/2. sz. alatt élt, március 28-án rövid betegség után 75 éves korában visszaadta lelkét Teremtőjének. Gyászolja családját.

Özv. SIMON SÁNDORNÉ CSERVEN MARGIT, aki a Rózsakert Idősek otthonában élt, március 20-án 77 éves korában eltávozott az élők sorából. Gyászolják: a család és az otthon lakói.

TÓTH BÁLINT, aki a Nagy S. u. 6. sz. alatt lakott, április 3-án 89 éves korában földi életét befejezte. Gyászolják: gyermekei azok családját.

URBÁN MARGIT, aki a Blaha u. 6. sz. alatt élt, április 13-án hosszú betegség után 82 éves korában visszaadta lelkét Teremtő Istenének. Gyászolják: Testvérei és családjuk, a Rózsakert Idősek Otthona lakói és dolgozói.

KÖSZÖNET NYILVÁNÍTÁS

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik **Kéri István** temetésén részt vettek, részvétüket virággal és egyéb más módon fejezték ki.

A gyászoló család

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik **Pelyva József** temetésén részt vettek, részvétükkel mély fájdalomunkban osztoztak.

A gyászoló család

SPORT

Labdarúgás tavaszi fordulóját

GYOMAENDRŐDI VSE
MB.III. osztály mérkőzései

III. 10. Gyomaendrőd – Szentés 2:3

Hanyacs két tizenegyes is kivédett!

III. 17. Békés – Gyomaendrőd 3:1

III. 25. Gyomaendrőd – Jamina 5:0

Élvezetes, remek mérkőzés volt.

III. 31. Hódmezővásárhely – Gyomaendrőd 1:1

Óriási hazai főlény. Remekül játszott gyomaendrőd védelem

IV. 6. Gyomaendrőd – Rákóczi 2:2

Tizenegyes Kovács csúnyán főlé lőtte

Tabella állása:

11 15 3 2 10 16:28 11.

GYOMA FC

Megyei I. oszt. mérkőzései

III. 10. Tótkomlós - Gyomaendrőd 2:1

III. 17. Gyomaendrőd – Körösladány 0:0

III. 25. Szeghalom – Gyomaendrőd 0:2

III. 31. Gyomaendrőd – Szarvas 0:0

IV. 6. Mezőberény – Gyomaendrőd 1:2

IV. 14. Gyomaendrőd – Füzesgyarmat 3:1.

Tabella állása

2. 21 12 7 2 41:19 48

Sarokház
Csemege
Ct.: Tímár Vince

Partnerlánc tagja

Kedves vásárlóink! Termékeinkkel mindig az Önök szolgálatában állunk!

- házi jellegű húskészítmények, endrői izesítésű termékek (húsdarálás, húsfüstölés, kolbásztöltés)
  - kívánságra torta rendeléssel, cukrászsüteményekkel segítünk családi rendezvények létrehozásában
  - eljuttatjuk önökhöz a PARTNER újságot, melyben megtalálja a kedvenc árucikkeit, termékeit
- Blaha u.27. Tel.:386-691
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 6-tól 18 óráig
szombaton 6-tól 14 óráig
vasárnap 7-től 11 óráig.

Kert- barátok- nak

Madarak és Fák Napja - május 10.

Csodálatos ez a május. A tavasz hírnökei egy pár hete már megjelentek. Életre kelt a természet; megújultak a növények. A néma csendnek vége; zümmögnek a méhecskék, ciripelnek a szöcskék, kuruttyolnak a békák, énekelnek a madarak, tojásaikon ülnek a gólyák, és még sok hasznos madár. Az emberek számára sok hasznot hozó békák hosszú hallgatás után ragados nyelvükkel kapkodják a szúnyogokat, és más hasonló rovarokat. Az embereket a tettrekészség buzdítja érezvén a tavasz illatát. Kérdésünk, hogy az ember, ki hihetetlen alkotásokat hozott létre, a művészet, az építész, a zene, a költészet területén, megmarad-e az utókor számára? Lesz e béke e nyugtalan, forrongó világban?

A madárvédelem első csiráját Csokonai Vitéz Mihálynak 1790-ben megjelent egyik dialógusában találjuk, melyben a gémtollak, a köcsagtollak túllontúl divattá vált viselését ostromozza, attól félve, hogy ez, előbb vagy utóbb e szép madarak kipusztulásához vezet.

Az ereklyeként reánk maradt ősi fák védelmében pedig gróf Széchenyi István emelte fel először szavát. Az időtájt a szép természeti alkotásokért, a természeti ereklyékért rajongó Széchenyi nemes lelkének ilyen kedves megnyilatkozásai – sajnos - maradandó hatás nélkül hangzottak el.

Az erdők védelmét 1807-ben hozott, bizonyos mértékig törvényes rendelkezések kezdték szabályozni. 1897-ben végre életbe lépett az erdőtörvény (1897. évi XXXI. Tc.), mely már a természetvédelem szolgálatát is elősegítette. 1883. évben a vadászati törvény (1883. évi XX. Tc.) a vadászat tilalmáról szóló rendelkezéseivel és büntető szankcióival segítette elő a természet védelmét. E törvény azért is figyelemre méltó, mert nemcsak a nagy, nemes vadak vadászását szabályozta, hanem a költés idejére a védett madarakat, az énekes madarakat pedig minden időre védelembe részesítette. Hermann Ottónak, a jeles természettudósnak érdeme, hogy a természetvédelem szükségességét, jogosságát, - főképpen a madárvilágra vonatkozóan – elég sikerrel tudta irodalmi és közéleti tevékenységével a köztudatba bevinni, a társadalommal elismertetni, a gyakorlatban megvalósítani. Az ő munkásságának eredménye volt az 1891-ben Budapesten megtartott II. nemzetközi madártani kongresszus. Hermann Ottó abból a célból, hogy a madárvédelem a magyar nép széles rétegeibe is eljusson, 1904-ben megírta „A madarak hasznáról és káráról” szóló népies könyvét, mely több kiadás is megért. Ugyancsak az ő javaslatára Csáky Albin akkori vallás és közoktatásügyi miniszter életre keltette a Magyar Ornitológiai Központot. A kezdeményező érdeme, hogy a madárvonulás, mint érdekes természeti jelenséget megfigyelő szervezet megalapítása is. 1901-ben a földművelés ügy miniszter ügykörébe került az ornitológiai központ. Jelenleg a

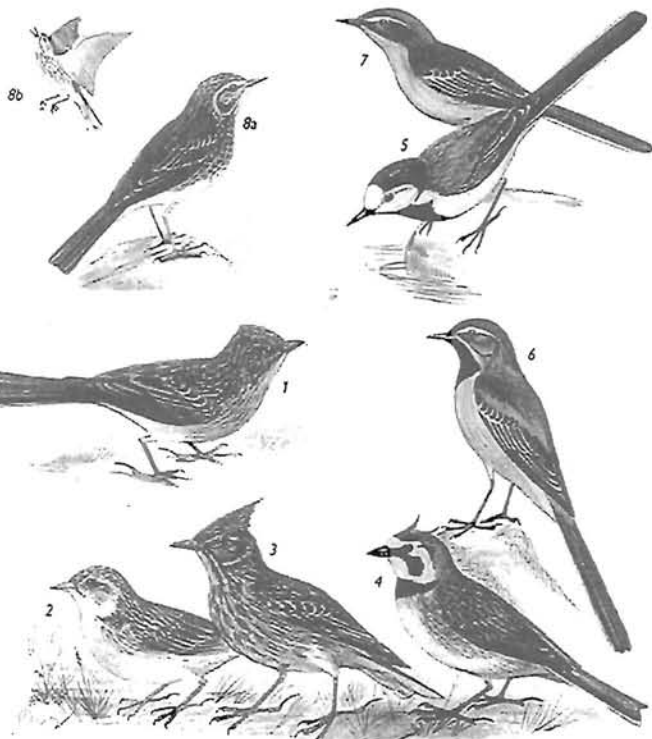
környezetvédelmi miniszter feladata többek között a madarak és fák védelme.

Gróf Apponyi Albert, volt vallás- és közoktatásügyi miniszter 1906-ban a természetvédelem érdekeit szolgálta, amikor a Madarak és Fák Napját a népiszolgákban életbe léptette.

Hunya Alajos

A képeken: Ismertebb verébalkatú madarak és pacsirtafélék:

- 1.- Mezei pacsirta: mezőgazdasági területeken él
- 2.- Sziki pacsirta: a szikes vidékek madara
- 3.- Búbos pacsirta: települések környékén, pusztákon gyakori
- 4.- Fülecs pacsirta: téli vendég az Alföldön
- 5.- Barázdabillegető: lakott területeken, vízpartokon él
- 6.- Hegyi billegető: hegyi patakok mentén él
- 7.- Sárga billegető: mezőgazdasági területeken, rövid farkú, élén sárga hasú
- 8.- (8/a és 8/b) Erdei pityer: erdei tisztásokon fészkel, ő is röptében énekel

AGRO ÁRUHÁZ

Gyomaendrőd, Fő út 15.
Telefon: 06-20-9527-032 és
06-66-386-274.

Kedves vásárlóim!

májusi árukinálatom:

- tasakos vetőmagok (virág - zöldség
  - kukorica vetőmagok, fűmagok
  - vegyszerek, virágtápok, műtrágyák
  - virágföldek, fűszelők
  - virágládák, virágserepek
  - Fűnyírók, szegélynyírók
  - kerti szerszámok, metszőollók
  - Permetező szerek és alkatrészek
  - Szivattyúk, öntözőtömlők, szórófejek
  - fóliák, ponyvák, kötöző anyagok
  - gumicsizmák esőruhák
  - Szegek, csavarok,
  - láncfűrészek, fürdőszoba szőnyegek
  - elemek, izzók, zseblámpák
- VÁROM KEDVES VÁSÁRLÓIMAT!

MÁRCIUS 21-től ÁPRILIS 23-ig Gyoma
BELTERÜLETÉN 5,2 MM CSAPADÉK HULLOTT.

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323, (06-20) 398-6781 E-mail: civil2218@mail.datanet.hu * Szerkesztők: Bajusz Tünde, Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó

István, Hunya Alajos, Iványi Mária, Márton Gábor, Szonda István, Várfi Péter * Felelős kiadó: Vaszkó András *

MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nyszt.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * HU ISSN 1586-3689 * készült: 66/283-358 Pelyva

Interneten: <http://www.szentgellert.hu> * E-mail: ivanyi@mail.szikszi.hu vagy ivanyi@theol.u-szeged.hu